

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
6116 ST. CLAIR AVENUE • P.O. BOX 03206 • CLEVELAND, OHIO 44103
Vol. LXVII Kovas - March 25, 1982 Nr.12

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

Posūkis Washingtone

Lietuva globalinės politikos sukuryje

Vytautas Meškauskas

Vizitas Lietuvos pasiuntinybėje Washingtone kartais gali priminti apsilankymą muziejuje. Ar nepraėjo jau keturiasdešimt su viršum metų, kai ji nustojo vykdyti savo pirminę funkciją - atstovauti Lietuvos valstybę? Antra vertus, ji vis dar yra gyvas liudijimas, kad JAV Lietuvos okupacijos nepripažįsta. Tokį priminimą tačiau drumsčia klausimas: kas iš to? Jei JAV negali susidoroti su jos pašonėje vykstančiais komunistiniais perversmais, ką jos gali padaryti tolimoje Europoje? Ogal kaip tik dėl to Lietuvos klausimas suaktualėjo bent Washingtono akyse?

Ar nepraėjo tų muziejinių - jau nebeatstatomų praeities - nuotaukų JAV delegacijos vado Madrido konferencijoje Max M. Kampelmano pareiškimas, š.m. kovo 3 d. posėdyje:

'Pone pirmininke, penktadienį sovietų delegacijos galva kalbėjo apie imperializmą. Ne mano tikslas įsileisti į beprasmes diskusijas apie marksizmo ideologiją. Galvodamas apie jo aiškinimus aš prisiminiau faktą, kad jis kalbėjo paskutiniame vasario mėn. posėdyje. Ir kaip tik tą vasario mėn. estai ir lietuviai visame pasaulyje mini savo nepriklausomybės paskelbimo sukaktis.

Baltijos valstybės - Latvija, Lietuva ir Estija - žino ką reiškia imperializmas ir nustojimas laisvės dėl jo. Tarp 1918 ir 1939 metų tos trys Baltijos respublikos buvo išdidžios pasaulio laisvų tautų bendruomenės narės. 1940 m., pagal Molotovo-Ribbentropo pakta, tie kraštai buvo jėga įjungti į Sovietų Sąjungą. JAV pasmerkė tą aneksiją tada ir mes pakartojame savo opoziciją tam dabar. MES NEPRIPAŽIŪSTAME Baltijos valstybių prievarta įjungimo į Sovietų Sąjungą. Mūsų ištikimybė laisvės ir laisvo apsisprendimo principams to reikalauja.'

Pacitavęs Lenino pareiškimą, kad bet kokios tautos įjungimas be laisvų rinkimų ir su okupacine kariuomene yra aneksija, grobimo ir prievartos aktas, Kampelmanas teigė, kad kitaip kaip aneksija, negalima pavadinti ir Baltijos kraštų įjungimo.

Jis žinąs, kad Sovietų Sąjunga save vadina 'socialistine' valstybe, kuri pagal jų pačių apibrėžimą negalinti būti imperialistine - vis tiek, ką ji bedarytų. Tačiau amerikiečiai turi posakį: jei kas vaikšto kaip antis, leidžia garsus kaip

antis, ir atrodo kaip antis - tas ir yra antis.

'Pone pirmininke' - kreipėsi JAV delegatas, - 'kai kás norėtų antį vadinti žasimi ar višta, bet iš tikro ji vistiek pasilieka antimi. Agresijos aktai prieš tris Baltijos valstybes yra imperializmo aktai ... tie, kurie atsikratė savo imperialistinių nuotaukų patyrė palengvėjimą, o ne naštą. Visuotina pasaulio opinija šiandien atmeta bet kokio krašto teisę užkariauti ir pajungti kitas tautas. Man atrodo, kad ir Sovietų Sąjunga pradeda suprasti, kad jos imperialistiniai tikslai, jos pavojingas avantiūrizmas yra jai nepaprastai brangi ir nereikalinga našta ... Helsinkio Baigiamasis Aktas tik tada bus prasmingas, ... jei ta pamoka bus galų gale suprasta ir įgyvendinta.'

Dar kartą tušti žodžiai, kurių nepaseks jokie veiksmai? Ne visai. Pirmas dalykas, jau ne sykį pakartotas pareiškimas, nėra paties Kampelmano sugalvotas, ar mūsų buv. delegacijos nario Rimo Cesnio sugestija, nors be abejo jis yra daug prisidėjęs. Negalima to pareiškimo laikyti ir visų mūsų veiksmų sudėtinį pastangų pasėką. Toks pareiškimas galimas tikrai kaip da-

Vilniaus katedra prieš sovietinę okupaciją. Statyta 1387 metais, sudegus, Vytauto Didžiojo atstatyta 1419 metais. Atnaujinta 1777 m. klasikiniame stiliuje arch. Lauryno Stuokos-Gucevičiaus. Sovietams okupavus Lietuvą, nuo stogo buvo nuverstos šventųjų statulos ir paversta pavelsių galerija. Kairėje varpinė ir tolumoje Gedimino kalnas.

Didelė žala Pabaltijo valstybėms

"Freedom House" organizacijos 1982 m. sausio mėnesį išleistas "Laisvės že-

bartinės administracijos politikos dalis.

(Nukelta į 2 psl.)

mėlapis" ir prie jo pridėtas "laisvų", "dalinais laisvų" ir "nelaisvų" valstybių sąrašas susilaukė griežtų protestų. Savo laiške "Freedom House" egzek. direktoriui L. R. Sussmanui (1982, I. 13) generalinis konsulas A. Simutis išreiškė savo nusteбimą, kad nei žemėlapyje, nei sąrašo nėra Lietuvos, Latvijos ir Estijos, kurių okupacijos nepripažįsta JAV-ės ir kitos valstybės. Protesto laišką "Freedom House" direktoriui Bayard Rustinui tą pačią dieną pasiuntė VLIKo vicepirmininkas Dr. K. R. Jurgėla. Jo žodžiais, "arbitrariškai išleidus Pabaltijo valstybes iš žemėlapio padaryta didelė neteisybė tų šalių gyventojams, kurie tesia savo kovą už laisvę, o žemėlapis dabartiniam savo pavidale patarnauja agresoriaus, Sovietų Sąjungos, tikslams". Prie šių protestų prisijungė ir Estijos generalinis konsulas Ernst Jaakson.

Savo atsakyme L. R. Sussman pareiškė suprantąs protestuotojų nusistatymą ir užtikrino, kad jo organizacija ir toliau įvairiais būdais išreikš savo opoziciją Sovietų viešpatavimui. Bet Sussman atsisakė pakeisti žemėlapi, nes jis, esą, ribojasi "politiniais vienetais su vyriausybėmis, kurios kontroliuoja tą sritį"; jei žemėlapyje ar sąrašo

Pabaltijo valstybės būtų atskirai atžymėtos, to paties pageidautų baltarusiai ir ukrainiečiai, gruzinai ir armėnai. Gen. konsulas Simutis savo atsakyme Sussmanui atmetė jo argumentus ir dar sykį paragino jį "atitaisyti neteisybę, kurią jūsų žemėlapiai ir leidiniai daro mano šaliai". Dr. K. R. Jurgėla laišku kreipėsi į senatorių D. P. Moynihaną, vieną iš "Freedom House" vykdomojo komiteto narių, prašydamas jo, kaip tikro lietuvių laisvės rėmėjo, imtis reikiamų žingsnių ir atitaisyti "didelę žalą, kurią 'Freedom House' daro Pabaltijo valstybėms ir jų bylai".

Protestų susilaukė ir prezidento Reagano kalbos televizijoje metu (1981. XI. 18) naudotas Europos žemėlapis, kuriame Lietuva, Latvija ir Estija nebuvo išskirtos iš Sovietų Sąjungos. Atsakyme Charge d'Affaires dr. Stasiui Bačkiui, JAV-ių Valstybės Departamento Pabaltijo reikalų vedėja Mildred A. Patterson paaiškino, kad šis klaidingas žemėlapis buvo panaudotas "per klaidą" ir bemačiant buvo pataisytas išspausdintojo prezidento kalbos versijoje. Prezidento Reagano dėmesį į šį klaidingą žemėlapi laiškų atkreipė ir ALTos pirmininkas dr. Kazys Šidlauskas. (E)

Taip Express karikatūristas vaizduoja sovietinių dujų tiekimą Europai - demonstracijų prieš Amerikos ginklavimąsi išsiliejimą...

SAVAITINĖ POLITIKOS *Įvairvalgia*

Propagandos karo įkarštyje. - Brežnevo bomba priešatominėje ofenzyvoje. - Atominis karas gali būti laimėtas ar pralaimėtas jam neprasidėjus.

Kaip ir reikėjo laukti, Brežnevas negalėjo neįsivelti į JAV prasidėjusį priešatominį sąjūdį, kuris dar gyvas ir Vakarų Europoje. Pirmai progai pasitaikius, jis iškilmingai pareiškė Maskvoje:

... Tarptautiniai santykiai atsidūrė aiškioje kryžkelėje... Iš vienos pusės kelias veda į taikos sustiprinimą ir padidintą taikingą bendradarbiavimą tarp visų valstybių, paremtą pagarba kiekvieno krašto nepriklausomybei, teisėms ir interesams, nesikišimu į vidaus reikalus ir bendromis pasitankomis siekiant sustiprinti pasaulio saugumą ir bendrą pasitikėjimą...

Posūkis Washingtonė...

(Atkelta iš 1 psl.)

Zinoma, politika gali būti lyginama kortų žaidimui: kar taisy reikalinga viena korta, kartais - kita, kad sudarius laimėjančią kombinaciją. Bet - jei dabar kalbama apie Salvadorą ir kitas Centro Amerikos valstybes - kaip prie tos kombinacijos priderinti Lietuvą?

Atsakymą iš dalies duoda ši sekmadienį paskelbtas aukšto administracijos pareigūno ('senior official' - po kurio skraiste nuo Kissingerio laikų prisidengia pats Valstybės Sekretorius) pareiškimas parinktiems spaudos atstovams. Pagal sekmadienio N.Y. Times, jis pareiškė:

(Dėl Salvadoro) mes turime kalbėtis su rusais... reikia griebtis atitinkamų žygių politinėje, ūkinėje ir saugumo srityse, kurios daro įtakos į Maskvos, Havanos ir Nicaragua'os apskaičiavimus...

Problema esanti ne regionalinė, bet globalinė. JAV pa dariusios didelę klaidą, bandydamos Vietnamo problemą išspręsti lokaliai.

Globalinės politikos žaidime yra vietos ir Lietuvos kortai. Bet - jei ir sutiksime su tokiu optimistiniu spėjimu, už kurį kalba ne tik pareiškimai Madride, bet ir tam tikri ėjimai Washingtonė - turime atsiminti ir begalines kliūtis 'globalinės' politikos vedimui. Visų pirma visa eilė valstybių mano, kad Centro Amerikos problemas reikia spręsti regionaliniais. Prie taip galvojančių reikia priskaičiuoti ir Prancūzijos prezidentą Mitterrandą, staigiai pereitą savaitę atvykusį 'privatiam vizitui' pas prezidentą Reaganą. Antra didesnė kliūtis globalinei politikai gali sudaryti prasidėjęs sąjūdis už atominį ginklų 'užšaldymą' esamame stovyje. Mat, kiekvienas 'užšaldymas' išplaukia iš esamo status quo pripažinimo. Lietuva tokiais atvejais pasilikdavo už geležinės, ar kokios nors kitos uždangos.

... i kita kelia intensyviai stumia pasaulį naujai atgiję šaltojo karo apaštalai, pavojingai balansuoja prie tikro karo slenkščio.

Tiesiog negali atsistebėti ir klausyti savęs, kas slepiasi po ta politika: nachališkumas ir patyrimo tarptautiniuose reikaluose stoka, ar neatsakingumas - atvirai kalbant, avantūristinis priėjimas prie visai žmonijai lemiamų problemų?

Nesunku suprasti, kad pirmuoju keliu tariamai nori eiti Brežnevas, o antruoju - Reaganas! Kad tai įrodyti, Brežnevas vienišališkai užšaldė savo raketų skaičių, nutaikytų į Vakarų Europą. Jei JAV ir NATO sąjungininkai laikytųsi savo plano - negalint susitarti su sovietais, Vakarų Europą apginkluoti Pershing II raketomis ir 'skraidančiom bombomis', kurios galėtų pasiekti taikinius ne tik Rytų Europoje, i kurią yra nutaikinti dabartiniai NATO atominiai ginklai, bet ir pačią Sovietų Sąjungą - Brežnevas i tai žadėjo atsakyti atominiais ginklais 'lygiagrečioje pozicijoje'. Kaip tai suprasti, jis nepaaiškino. Kai kas spėja, kad jis turėjo galvoje Kubą, nors 1962 metais Chruščiovas su Kennedy susitarė ten nelaikyti atominio ginklų.

Pasaulinės scenos stebėtojams, toks Brežnevo ėjimas nebuvo staigmena. Atrodo, kad ir Washingtono administracija to tikėjosi ir už tat prezidentas Reaganas galėjo tuojau pat atsakyti, besilankydama šio krašto Vid. Vakaruose. Jis nurodė, kad Sovietai jau turi 300 SS-20 raketų, su trim užtaisais kiekviena, tuo tarpu vakariečiai Europoje neturi nė vienos raketos, galinčios pasiekti Sovietiją. Todėl, Reagano nuomone, reikia ne tik 'užšaldyti' dabartinį stovį, kuris Vakarams yra nepalan kus, bet ir eiti prie vadinamos 'zero pozicijos', abiem kraštams visai atsisakant nuo vidutinės distancijos atominio raketų. Amerikos situacija neleidžia atsisakyti ir taktinių atominio ginklų, kurie reikalingi išlyginti sovietų konvencionalinių karinių pajėgų persvarą.

Tokių būdu nejučiom atsi-

dūrėm propagandos karo pačiame įkarštyje. I Reagano administracijos apsisprendimą sovietus vadinti tikrais var dais ir kiekviena proga iškelti jų daromus nusikaltimus tautų ir žmonių teisėms, Maskva iš esmės atsako: 'Na tai kas, ar norite atominio karo?'

Toks klausimo pastatymas iki šiol turėjo pasisekimo. Tiesa, kongresas buvo įtikintas, kad sovietai siekia karinės per svaros, kurią būtinai reikia išlyginti, Bet ginklavimasis karui, kad jo nebūtų, negalėjo neiškelti klausimo: o kas, jei karas, kad ir per nelaimingą atsitikimą, vis dėlto prasidėtų? Ar galima jį būtų sustabdyti paleidus keletą raketų, ar - syki pradėjus - bus pasiektas totalinis sunaikinimas?

Prieš tokią perspektyvą ginčai dėl valstybių ar žmonių teisių nepaprastai sumenkėja. Toks galvojimas privedė prie atominio ginklų pasmerkimo sąjūdžio pirmiausiai Vakarų Europoje, o dabar ir Amerikoje. Ieškodami populiarumo i jį vis daugiau įsijungia ir politikai.

Iš pirmo žvilgsnio atrodo, kad Brežnevo dabartinė 'bomba' tokį sąjūdį dar daugiau sustiprins. Juk jis dievažinasi noris taikos, valstybių neliečiamumo ir teisių gerbimo, žodžiu - civilizuoto elgesio. Iš tikro, tačiau, po pasiūlymu slepiasi ne tik noras užšaldyti dabar turimą hegemoniją Rytų Europoje, bet ir pratesti ją i Vakarų Europą, Centro Ameriką ir, greitai, i Vidurinius Rytus. Kaip galima bus jam bent kur pasipriešinti, jei jis visur grasins, kad - jei jam bus blogai - jis griebsis atominio ginklų, kurie - jo teigimu - turėtų pradėti totalinį atominį karą. Visa tai veda prie jau seno posakio igyvendinimo: 'Geriau tapti raudonu, negu lavonu'. Tokiu būdu laimėtų sistema, kuri iki šiol įrodė savo netinkamumą.

Nejaugi amerikiečių masės, media ir politikai nepajėgia to suprasti?

Paskutiniesiems toliau neleidžia žiūrėti artimesnis tikslas - laimėti rinkimus! Dėl to yra pataikaujama jausmams,

■ Iš kitos pusės

Vasario šešioliktos proga P. LIETUVIO redaktorius rašo:

"Po tiek daug metų mūsų darbo, po tiek pastangų ir išleistų pinigų, tikrai gali pasirodyti, kad ta mūsų veikla tėra beprasmiškas žaidimas, šauksmas i tuščią erdvę, trypimas toje pačioje vietoje...

... Vengrijos, Čekoslovakijos, Afganistano ir dabar Lenkijos pavyzdžiai rodo, kad ir mums, kaip tiems daug didesniems ir galingesniems kraštams, mažai kas padės. Lietuviai savo tautai laisvę atkovoti turės patys savomis jėgomis. BET DĖL TO NUSISKANDINTI NEVERTA."

Vietoje to desperatiško akto 'įžanginio autorius ragina

"Veikti... i visų kraštų valdžias, prie kurių tik galime prieiti. Aštuoniolikoje kraštų veikia Lietuvių bendruomenės, tai tegul visos tų kraštų valdžios pajunta mūsų siekius, troškimus, tikslus."

Bet, ar tai nebus ta pati veikla, kuri jau privedė prie nusiskandinimo pagundų? Be to, toks šaukimasis visų kraštų lietuvių tautos primena to paties redaktoriaus, 1975 metais buvusio Pasaulio Bendruomenės pirmininko Bronio Nainio, įsakymą visų kraštų Bendruomenėm kuo griežčiausiai protestuoti prieš tada pasirašytą Helsinkio Aktą? Būtų turėjęs toks siūlomas žygis norimų rezultatų, šandien neturėtum gero forumo lietuviams daromų skriaudų iškelimui. (žiūr. Posūkis Washingtonė?). Redaktorius dabar sako:

"Reikia tik žinoti realią padėtį, mokėti blaiviai ją įvertinti, nepasiduoti iliuzijom..."

Prieš 7 metus jis tokio patyrimo neturėjo. Galvojimas, kad mažytės kitų kraštų bendruomenės galėtų padėti, tokio patyrimo neįrodo ir dabar. Antra vertus, negalima paneigti įgyto politinio apsikrūmo. Redaktorius reikalauja ne tik dirbti, bet ir NENUSISKANDINTI. Toks pasiūlymas buvo priimtas visuotinu, totaliu kaip pati bendruomenė, pritarimu.

vm

gi media i viską žiūri ciniškai, kai masės nuo Romos laikų nepasikeitė: jos nori duonos ir žaidimų.

Tokiose aplinkybėse kartais pasigirsta kilnūs pareiškimai - kaip pav. 'laisvė yra brangesnė už vergiją ir mirtį', kad 'kartais verta rizikuoti' ir pagaliau, kad 'karo negali laimėti, jei nebūsi pasirėžęs mirti' - skamba kaip jau atgyvenę pereito šimtmečio šūktai.

Bet gal ir negalima taip pesimistiškai žiūrėti. Brežnevo bomba propagandiniame kare gali padaryti ir teigiamos įtakos, nes labai akivaizdžiai parodo jo tikslus. Ypač tiems, kurie būtinai reikalauja derybų, nors iš jų nieko gero negali tikėtis, kol pats neturi kuo pagrįsti. Alternatyva būtų i pasaulį žiūrėti 'globaliai', kaip siūlo Valstybės Sekretorius Haigas: atominio karo gali išvengti tik pradėjus totalinį karą visomis kitomis priemonėmis - politinėmis, įskaitant čia ir propagandą, ūkinę ir net karinę, ar pusiau karinę operacijom.

Bet ar tam dar liko laiko? O gal Dievas lėmė taip, kad būdamas tikras savo laimėjimu logiškas nugalėtojas staiga pasirodys taip silpnas, kad nebegalės savo pozicijų išnaudoti?

Skaitykit ir platinkit D I R V A

DIE REPAIRMEN

A National leader in the manufacture of quality tools, dies, metal stampings and nationally distributed consumer products has immediate opening for Die Repairmen on both shifts. Applicants must have knowledge of die repair with a minimum of 2 years experience required. Excellent earnings, fringe benefits, steady employment and ample overtime. Apply in person at the Personnel Office of Modern Tool & Die Co. 700 Liverpool Dr. (off Grafton Rd) Valley City OH (near Brunswick)

(9-13)

OPPORTUNITY FOR PROFESSIONAL HELP

to work and live in a small congenial community and hospital near Dallas, Texas.

DIRECTOR OF NURSING SERVICE with masters degree in psychiatry also.

REGISTERED NURSE

for general psychiatric and medical/surgical geriatrics. Competitive salary & fringe benefits. Must be eligible for licensing in Texas.

Apply call or write to:

TERRELL STATE HOSPITAL
P. O. Box 70, Terrell, Texas 75160
214/563-6452, Ext. 332 - APP/EE0 (6-13)

Viešėdami Chicagoje aplankykite

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVE —

PARAMA

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKA

Cia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVAP. O. BOX 03206
CLEVELAND, OHIO 44103
TEL. (216) 431-6344

6116 ST. CLAIR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: VYTAUTAS GEDGAUDAS
DIRVA (USPS 157580)POSTMASTER: Send address changes to DIRVA,
6116 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio 44103.Second-class postage paid at Cleveland, Ohio. Published Weekly
by American Lithuanian Press Radio Ass'n. VILTIS Inc. Subscrip-
tion per year \$17.00. Single copy 35 cents.Prenumerata metams \$17.00, pusei metų \$9.00 • Atskiro nu-
merio kaina 35 centai • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais
ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomone • Nespaus-
dinti straipsniai gražinami tik autoriams prašant • Už skelbimų
turinį ir kalbą redakcija neatsako.

AR MATOME TIKRAJĄ KAZIUKO MUGĘ?

Palyginti gana tylomis pra-
ėjo kovo mėnuo, kurį neklys-
tant galima būtų vadinti Ka-
ziuko Mugių mėnesiu. Beveik
visose vietovėse, kur tik yra
skautiški vienetai, jau tradi-
ciniai yra ruošiami - ir laukia-
mi - šie renginiai. Ir gal dėl
to, kad jau "tradiciniai", Ka-
ziuko Mugė yra priimama
daugiau kaip programa, be
gilesnio pažvelgimo į ją, ar jos
rengėjus. O iš tikro, tai prašy-
te prašosi didesnio ir rimtesnio
dėmesio.

Savitai pasireikšdama kiek-
vienoje vietovėje, Kaziuko
Mugė tačiau visur išlaiko pag-
rindines charakteristikas: rep-
rezentaciją, tradicijų palaiky-
mą, savosios tautodailės ak-
centavimą, jaunųjų skatinimą
darbams, bei tėvų-vaikų bend-
ravimą lietuvių ugdymui.
Ir tai nėra mažas uždavinys
(gi tėra tik detalė organizaci-
jos veikloje), sėkmingai atlie-
kamas dirbant tyliai, metų
metais per ištikus metus... Ir
verčiantis savo pačių uždė-
tomis lėšomis, nereikalaujant
nei pripažinimų, nei aukų iš
bendrų išdų darbo palengvi-
nimui.

Lengviausia būtų pasakyti
- tegul prašo, gaus! Tačiau gi
ne visada vien piniguose glūdi
esmė. Būtų gera, jei organi-
zuoto jaunimo darbo svarba

būtų matoma ir atpažinta to
net neprašant. Ypatingai, kai
sielojamasi ir pabrėžtinai kal-
bama apie jaunimo išlaikymą
lietuvių kelyje.

Per organizacijų eiles praė-
jo turbūt beveik visi mūsų rim-
tieji veikėjai - tiek visuomeni-
ninkai, tiek akademikai ar
profesionalai, ten gaudami
daugiau ar mažiau spalvingą
pagrindą tolimesnei veiklai.
Atrodo, būtų natūralu, kad
daugiau dėmesio būtų skiria-
ma organizacijoms, duodan-
čioms pagrindą bendram jau-
nimo junginiui, nebijant jų
atpažinti vardais, pasidžiau-
giant atliktais darbais ir išryš-
kinant jas savo darbo planuo-
se. Tai būtų atvejis, kur duo-
dama visokeriopa parama neš-
tų labiausiai pageidaujama
nauda.

Džiugu, kad nereikia ska-
tinti visuomenės, kuri taip
jautriai ir šiltai reaguoja į jau-
nųjų pastangas, gausiai ir be
rezervų lankydama tiek Ka-
ziuko Muges, tiek ir kitus ren-
ginius. Kitu atveju - faktai
kalba patys už save.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

DR. A. GERUČIO STUDIJA APIE STALINO-HITLERIO PAKTĄ IR JO PADARINIUS PABALTyje

Koenigstein (Vakarų Vo-
kietijoje) veikiančio Baltų
Instituto (Institutum Balti-
cum) leidžiamo metrašio
"Acta Baltica" naujausiam
dvigubame numeryje (1979-
1980) paskelbta Dr. A. Ge-
ručio studija "Stalino-Hit-
lerio paktas ir jo padariniai
Pabaltijyje".

Studijoje apžvelgta, kaip
Maskva 1939 metais susi-
dėjo su vokiečių nacionalso-
cialistais ir pasidalino slap-
tai sutartu grobiu Rytų
Europoje. Studijoje atpasako-
jamas ano meto "liaudies
vyriausybės" ministro pir-
mininko V. Krėvės-Mickevi-
čiaus pasikalbėjimas su V.
Molotovu, sovietų užsienių
reikalų komisaru, kuris dar
prieš "liaudies seimo" "rin-
kimus" ir prieš nutarimą
dėl Lietuvos pavertimo so-
vietine respublika atvirai
pareiškė, kad Maskva nusi-
staciūsi įjungti Lietuvą į
Sovietų Sąjungą, nes ji pa-
siryžusi "pasinaudoti proga,
kuri kitą kartą galinti ne-
pasikartoti". Toliau auto-
rius išveda, kad pagal vei-
kiančius tarptautinės teisės
nuostatus svetimos valsty-
bės ar teritorijos aneksija
yra uždrausta.

Studijoje nušviečiamas
lietuvių ir kitų balsų pasi-
priešinimas sovietų okupa-
cijai, atpasakojama lietuvių
Helsinkio grupės veikla
prieš žmogaus teisių pažei-
dimus ir atkreiptas dėmesys
į gausią pagrindinio spaudą.

Straipsnyje primenamas
Maskvoje paskelbtas 37 bal-
tų 1979 metų manifestas
prieš Stalino-Hitlerio paktą.
Manifestas reikalauja šio
gėdingo suokalbčio paskelbi-
mo niekinio. Iš manifesto
pakartotas sakiny: "Mo-
lotovo-Ribbentropo paktas
reiškė dviejų didžiausių ti-
ronų — Stalino ir Hitlerio
— suokalbį, nukreiptą prieš
taiką bei žmoniškumą, ir
įgalino antrąjį pasaulinį ka-

lą. Todėl mes esame nuomo-
nės, kad rugpiučio 23 d.
(pakto pasirašymo data)
yra gėdos diena".

Autorius savo studijoje
pasisakė prieš sovietų veda-
mą baltų tautų dvasinę izo-
liaciją, stengiantis jas at-
kirsti nuo Vakarų Europos
kultūros, su kuria tos tau-
tos buvo nuo amžių susie-
tos. Kaip vieną iš daugelio
pavyzdžių autorius nurodo,
kad Vilniaus universitetą
įsteigė jėzuitai, tuo tarpu
kai Tartu universiteto įstei-
gimo akta švedų karalius
Gustavas II Adolfas 1632
metais pasirašė, būdamas
ties Nuernbergu. Abu tie
universitetai yra seniausi

dabartinėje Sovietų Sąjun-
goje. Taip pat geografiškai
Baltijos valstybės yra daug
arčiau Vakarams nekaip
Rytams. Iki Uralo, kuris
laikomas Europos žemyno
riba, yra daug toliau nekaip
iki Airijos sostinės, labiau-
siai į vakarus esančio mies-
to. Taip pat baltų tautos
yra vienintelės Sovietų Są-
jungoje, kur naudojamas lo-
tynų raidynas, tuo tarpu
kai Maskva uždraudė tauti-
nį raštą tokioms senų kul-
tūrų tautoms kaip turkme-
nai ir georgiečiai.

"Acta Baltica" paskelbto-
ji studija išleista kaip at-
skiras atspaudas.

LIETUVA — ŠIAURĖS EUROPOS DALIS

Žurnale *The Problems of
Communism* (1981 m. ko-
vo-balandžio nr.) keturi
šiaurės Europos žinovai
(Gilberg, Osborn, Taylor ir
Fairlamb) rašo, kad šią Eu-
ropos dalį sudaro ne tik
penkios šiaurinės valstybės
(Danija, Suomija, Islandi-
ja, Norvegija bei Švedija),
bet ir Lietuva, Latvija bei
Estija. Jie primena, kad
trijų Pabaltijo respublikų
kultūra tradiciniai orienta-
vosi į Vakarus. Nors tos
respublikos nėra visuome-
niškai ir ūkiniai taip aukš-
tai išsivysčiusios, kaip ki-
tos šiaurės Europos vals-
tybės, jos pralenkia kitas
respublikas Sovietų Sąjun-
goje. Be to, savo nepriklau-
somybės metais, jos paty-
rė politinę demokratiją.

Maskvos akimis, rašo au-
toriai, šiaurės Europos val-
stybės yra grėsmės šaltinis.
Danija, Norvegija ir Islan-
dija priklauso NATO san-
tarvei. Neutrali Švedija yra
ūkiniai ir kariniai pajėgi.
Ir Suomija, nežiūrint jos
nuo Maskvos priklausomos
užsienio politikos, sugebėjo
išlaikyti savo politinį ir
ekonominį pastovumą; suo-
mių tauta, kurioje tebegy-
vi anti-rusiški sentimentai,
pasiryžusi išsaugoti savo
suverenumą.

Anot straipsnio, grėsmės
įspūdį Maskvai dar sustip-
rina tradiciniai draugystės
ir kultūrinio giminingumo
ryšiai tarp šiaurės Europos
kraštų ir Pabaltijo tautų.
Tautinis separatizmas bei
religinis atgimimas Pabalti-
jo respublikose, o ypač Lie-
tuvoje, sudaro stambią
kliūtį rusų įtakos plėtimui-
si strateginiu atžvilgiu
svarbioje srityje.

Straipsnio autoriai pabrė-
žia, kad trijų Pabaltijo res-
publikų kalbinis ir kultūri-
nis savitumas, jų tvirtas
politinis nacionalizmas, ir jų
tebegyvi ryšiai su nepri-
klausomomis šiaurės Euro-
pos valstybėmis savaip iš-
skiria Lietuvą, Latviją ir

Estiją iš bendros sovietinės
sąrangos. Maskvai Pabalti-
jo respublikos turi gyvybi-
nės svarbos, nes pro jas ei-
na tradicinis invazijos vieš-
kelis į Vakarus ir iš Vaka-
rų. Be to, Lietuva, Latvija
ir Estija yra svarbi rusini-
mo politikos laboratorija.
Toji politika pasireiškia
gausia rusų imigracija, tau-
tinių Pabaltijo kalbų ir kul-
tūrų diskriminavimu, bei
griežta vietinių partijos
aparato kontrole.

Autorių nuomone, trys
Pabaltijo respublikos Mas-
kvai svarbesnės ūkiniu at-
žvilgiu, kaip tai galėtų at-
rodyti iš jų dydžio. Pavyz-
džiui, jų elektroninė pramo-
nė remiasi įgudusia vietine
darbo jėga. Tradicinis pa-
baltiečių reiklumas ir našu-
mas labai praverčia žemės
ūkyje, kurio užduotis aprū-
pinti didelį gyventojų skai-
čių pačioje Rusijoje, ir ypač
Leningradą.

Bet koks politinio ar re-
liginio disidentizmo pasi-
reikimas Pabaltijyje griež-
tai represuojamas — rašo
straipsnio autoriai. Pavyz-
džiui, 1960-aisiais ir 1970-
aisiais metais Maskvai dide-
lio rūpesčio kėlė lietuvių re-
liginė veikla; bijotasi ir te-
besibijoma glaudesnių ry-
šių tarp lietuvių ir lenkų.
Maskva nervingai reaguoja
į įvykius Lietuvoje ir ne-
dvejodama tramdo bet ko-
kias nacionalizmo ar kultū-
rinio separatizmo apraiškas
Latvijoje bei Estijoje. Tai
rodo Maskvos baimę ir
drauge jos pasiryžimą ne-
leisti Pabaltijo kraštams iš-
sprūsti iš jos kontrolės.

Pasak autorių, Tarybų
Sąjunga deda ypatingų pa-
stangų sumažinti šiaurės
Europos šalių kultūrinę bei
ūkinę įtaką Pabaltijyje.
Maskva gerai žino, kad to-
kia įtaka, susijusi su pabal-
tiečių tautiniu bei religiniu
separatizmu ir politiniu na-
cionalizmu, gali būti politiškai
pavojinga jos trapiam

(Nukelta į 4 psl.)

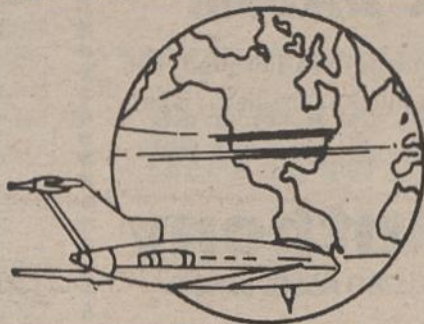
AMBER TRAVEL SERVICE

GREITAS IR ASMENIŠKAS
PATARNAVIMASTvarkome keliones (pavieniems
asmenims ir grupėms) po Ameriką
ir į užsienį —

LĖKTUVU - LAIVU - TRAUKINIŲ - AUTOBUSU

Taip pat sutvarkome viešbučių rezervacijas,
ir užsakome mašinas nuomavimui.

Dėl informacijų ir rezervacijų, skambinkite ar rašykite:

11745 Southwest Highway
Palos Heights, Illinois 60463Vida Kriauciūnaitė-Jonušienė
SavininkėTel. 312-448-7420
312-785-9393

SOVIETAIR VOKIEČIAI (12)

Lietuva išmainoma į naftą

Pirmasis slaptas protokolai prie 1939 m. rugpjūčio 23 d. Ribbentropo-Molotovo pakto, palikęs Lietuvą neįtrauktą į sovietų įtakos zoną, trumpam laikui pateisino kai kurių politikų (Voldemarų, Krėvės-Mickevičiaus) būklavimą, kad Lietuvai nepakeliui su Latvija ir Estija, nes Rusijai, kokia ji būtų, yra reikalingi jų uostai. Tuo tarpu Lietuva turinti vilties išsilaikyti nepriklausoma kaip buferis tarp Vokietijos ir Rusijos. Taip galvojant buvo prileidžiama, kad Lenkija irgi išliks nepriklausoma, nes - be jos - kokia prasme turėti buferį tik vienoje mažoje vietoje, kai vokiečiai ir sovietai betarpiu susitiks per visą Lenkijos teritoriją?

Iš tikro, pasirašant tą paketą galutinas Lenkijos likimas dar nebuvo nuspręstas. Ir Hitleris, ir Stalinas manė, kad vokiečiams pasiseks surasti kokią kompromisą su britais, leidžiantį pasilikti mažai, bet dar nepriklausomai Lenkijai.

Tokios vilties nebuvo pametę ir Chamberlainas. Tačiau gyva diplomatinė veikla pasukutinėm rugpjūčio mėn. dienom nedavė jokių rezultatų. Dėl vietos stokos apie ją čia nekalbėsime.

Kaip žinome, Hitleris užpuolė Lenkiją rugsėjo 1 d. Idomu, kad sekančią dieną mūsų jau minėtam vokiečių korespondentui Londone Fritz Hesse buvo paskambinta telefonu iš Berlyno.

'Jūs žinote kas čia kalba?' - Hesse pažino Ribbentropo balsą. Vokietijos užs. reikalų ministras prašė jį kontaktuoti Chamberlaino patarėją sir Harold Wilson ir jam pranešti, kad Hitleris sutiktų sustabdyti karo veiksmus ir net atlyginti nuostolius, jei gautų Dancigą, priėjimą prie Rytrprūsų ir jei Anglija sutiktų tarpininkauti tarp Lenkijos ir Vokietijos. Hesse tačiau negalėjo susisiekti su Wilsonu iki 10 val. vakaro.

Per tą laiką nuotaikos visame krašte ir parlamente taip pakito, kad Chamberlainas, nors ir norėdamas, negalėjo daugiau nusileisti. Ministerių kabinetas jau buvo nutaręs sekančią dieną (rugsėjo 3 d.) pranešti Berlynui, kad jei iki tos dienos 11 val. ryto negaus iš Vokietijos teigiamo atsakymo į ankstyvesnę notą, reikalaujančią pasitraukti iš Lenkijos, - 'D. Britanija ir Vokietija nuo tos valandos bus karo stovyje'.

Už valandos britų ultimatumą pasekė ir prancūzų. Ribbentropas tą patį vakarą pasiuntė telegramą ambasado-

riui Schulenburgui į Maskvą, įsakydamas pakviesti sovietus į bendrą akciją prieš lenkus.

Stalinui tokia raida buvo netikėta. Jis tikėjosi naujo Muencheno. Zygiui į Lenkiją Raudonoji Armija dar nebuvo pasirodusi. Už tat jis laukė iki rugsėjo 17 d., kada paskelbė, kad Raudonoji Armija patraukė ne į Lenkiją, bet į Vakarų Gudiją ir Vakarų Ukrainą, jų gyventojams gelbėti iš lenkų vergijos.

D. Britanijos paskelbta blokada Vokietijai neleido tikėtis gauti reikalingų žaliavų, jei karas ilgiau užsitęstų. Tų žaliavų galėjo patiekti tik Sovietija. Tą pačią dieną kai lenkai kapituliavo, rugsėjo 27 d. Ribbentropas vėl nuvyko į Maskvą. Jis buvo dar širdingiau sutiktas negu pirmą kartą. Sovietams jis paaiškino, kad naujai susidariusioje situacijoje Vokietijai reikalingi Lenkijos naftos šaltiniai, pagal ankstyvesnį susitarimą atitekę sovietams. Stalinas buvo numatęs tą sritį priskirti Ukrainai, todėl pasiūlė, kad patys sovietai iš savo išteklų duos vokiečiams po 300,000 statinių naftos kas dieną, bet Hitleris už tai turi priskirti sovietų įtakos zonai ir Lietuvą, išskyrus Suvalkiją (dėl kurios susitarta vėliau). Ribbentropas atsiklausė telefonu Hitlerio, iš kurio gavo tam bizniui sutikimą, juo labiau, kad sovietai vokiečiams dar pasiūlė Liubliną. Susitarta buvo rugsėjo 28 dienos 5 val. ryto. Dokumentai oficialiai buvo pasirašyti rugsėjo 29 dieną. Tada buvo pasirašyta ir prekybinė sutartis.

Stalinas tuo laiku jau buvo išžiūrėjęs sovietams naudą iš ilgiau užsitęsiančio vokiečių-Vakarų valstybių karo. Jis vokiečiams davė, ką tik jie prašė. Vėliau, lapkričio mėn., jis pastatė ir savo reikalavimus. Jis norėjo karo laivų, jų planų bei kitos karinės medžiagos. Neturėdamas kitos išeities Hitleris sutiko. Susitarimas buvo pasirašytas 1940 m. vasario 11 dieną. Savo dalį sovietai turėjo patiekti per 17 mėnesių, vokiečiai - per du

metus. Tų pačių metų gruodžio 18 dieną Hitleris pasirašė direktyvą karui su Sovietų Sąjunga.

P.S. 1939 m. rugpjūčio 23 d. slaptame protokole prie sovietų-vokiečių nepuolimo pakto, pirmame straipsnyje buvo pažodžiui sutarta, kad Baltijos valstybių (Suomijos, Estijos, Latvijos ir Lietuvos) srities teritorinio ir politinio pertvarkymo atveju, šiaurinės Lietuvos siena bus Vokietijos ir Sovietijos įtakos riba. Sąryšyje su tuo pripažįstamas Lietuvos interesas į Vilniaus sritį.

Rugsėjo 28 d. protokole pakeičiama, kad Lietuvos valstybės teritorija priklauso Sovietijos įtakos sferai, o Liublino provincija ir dalis Varšuvos provincijos priklausys Vokietijos įtakos sferai. Tačiau, kai Sovietija griebis specialių priemonių apsaugoti savo interesus Lietuvoje, dabartinė Lietuvos-Vokietijos siena turėtų būti ištaisyta taip, kad Lietuvos pietvakarių kampas, kaip atžymėta žemėlapyje, turėtų atitekti Vokietijai.

Sovietai, nors tą protokolą pasirašė, dėl to kampo - apimančio maždaug Marijampolės apskritį - dar ilgai ginčijosi, tarp kitko nurodydami, kad jame vokiečiai sudaro vos 7% gyventojų. Pagaliau, 1941 m. sausio 10 d. protokolu, Vokietija atsisakė nuo tos Lietuvos dalies, už ką sovietai pasižadėjo sumokėti 7.5 milijonus dolerių auksu. Ir būtent - 1/8 per tris mėnesius kilniais metalais, o likusieji 7/8 buvo atskaityti iš sutarto vokiečių mokėjimo tų pačių metų vasario 11 dieną.

Skaitykit ir platinkit
D I R V A

OPPORTUNITY FOR AUTO MECHANICS — Tire & Multi Service Car repair chain with 14 service bays per unit is seeking top notch Auto Mechanics. Must have a minimum of \$6,000 worth of hand tools and be qualified in front end alignment, brakes, tune-up and air conditioning. Plenty of work. Top pay in the industry. Full hospitalization. Positions available in Dallas, Fort Worth and Houston, Texas. Send resume to: DAN REEVES, EXCEL CAR REPAIR, 2514 Gravel Drive, Fort Worth, Tx. 76118. Phone: 817-589-7573. (5-14)

TAUPLYKITE DABAR

Pas mus. Ne visi tarnautojai yra lietuviai, bet kiekvienam skyriuje galima susikalbėti lietuviškai.

St. Anthony
Savings & Loan Association

1447 South 49th Court • Cicero Illinois 60650

10 South 660 Route 83 (At 92nd St.).

Willowbrook, Ill. 60521

Phones: Chicago: (312) 242-4395

Cicero: (312) 656-6330

Willowbrook: (312) 789-0777

ESLIC

Joseph F. Gribauskas
Executive-Secretary

Dennis N. Gribauskas
Senior Vice-President/
Willowbrook Manager

Open Mon., 9-8; Tues., Thurs., Fri. 9-5; Sat., 9-1; Closed Wed.

ATNAUJINAMA

VLADO VENCKAUS VARDŲ VIENKARTINĖ

Premija jaunimui

1979 metų balandžio mėn. 25 d., iš gyvųjų tarpo pasitraukė buvęs ilgametis Venezuelos Lietuvių Bendruomenės pirmininkas inž. Vladas Venckus. Atjaušdami šį skaudų nuostolį, Venezuelos lietuviai nusprendė atžymėti Vlado Venckaus atminimą.

IKURDAMI VIENKARTINĘ JAUNIMUI SKIRTĄ
VLADO VENCKAUS VARDŲ PREMIJĄ.

PREMIJOS POBŪDIS

Vlado Venckaus vardo vienkartinė premija bus skirta jaunuoliui-lei už geriausią rašinį atsakant į klausimą: "Kuo išeivijos jaunuolis gali būti Lietuvai naudingas?"

Premija nėra literatūrinio pobūdžio. Jos tikslas yra iškelti ir įvertinti jaunuolių mintis svarstant Lietuvai naudingos veiklos, naudingų darbų, klausimus.

PREMIJOS DYDIS

Pirma premija	US \$300.00
Antra premija	US \$200.00
Trečia premija:	
Europos žemyno jaunuoliui-lei	US \$100.00
Australijos žemyno jaunuoliui-lei	US \$100.00
Pietų Amerikos žemyno šiaurinės dalies (Kolumbija, Venezuela, Brazilija ir kit.) jaunuoliui-lei	US \$100.00
Pietų Amerikos žemyno pietinės dalies (Argentina, Uruguay, Paraguay ir kit.) jaunuoliui-lei	US \$100.00
Šiaurės Amerikos žemyno šiaurinės dalies (Canada) jaunuoliui-lei	US \$100.00
Šiaurės Amerikos žemyno vidurinės dalies (JAV) jaunuoliui-lei	US \$100.00

KOKS TURI BŪTI RAŠINYS

Autorius-rė privalo aptarti patiektą temą savistoviai ir laisvai, pagal savo nuožiūrą. Rašiniai turi būti lietuvių kalboje. Rašinio ligis turėtų būti nemažesnis kaip 2 puslapiai ir neilgesnis kaip 10 puslapių, rašytų mašinėle, dvigubu protarpium.

Rašiniai, pasiųsti į konkursą, visi galės būti spausdinami Dirvos laikraštyje ar Vilties Draugijos leidiniuose, in extenso ar santraukų formoje. Siųsdami rašinius į konkursą, rašinių autoriai automatiškai suteikia Dirvai ir Vilties Draugijai ekskluzyvaus spausdinimo teises. (Rašinius tuo pačiu patartina siųsti su vienu nuorašu. Originalas bus nuvežtas į Venezuelą, o nuorašas liks Dirvos redakcijoje).

KAS GALI DALYVAUTI KONKURSE?

Lietuvių kilmės jaunuoliai nuo 15 iki 35 metų amžiaus.

KONKURSO DALYVIO VARDAS IR PAVARDE

Rašiniai turi būti pasirašyti slapyvardžiu. Rašinio viršuje, dešinėje pusėje, tur būti atžymėtas kraštas, kuriame rašinio autorius nuolatiniame gyvena, bei autoriaus amžius.

Prie rašinio pridėti uždarą voką, kuriame turi būti:

- 1) autoriaus slapyvardis,
- 2) autoriaus tikras vardas ir pavardė,
- 3) autoriaus adresas,
- 4) autoriaus gimimo metrikų xerox, t. y. foto-nuorašas.

KUR IR KADA SIŪSTI RAŠINIUS

Rašinius siųsti Dirvos redakcijai sekančiu antrašu:

DIRVA

Vlado Venckaus vardo premija

P. O. Box 03206

Cleveland, Ohio 44103

USA

Rašinius galima siųsti iki 1982 metų rugsėjo 30 dienos. Vėliau išsiųsti rašiniai nebus priimti.

PREMIJŲ SKIRSTYMO KOMISIJA

Premijų skirstymo komisiją sudaro septyni nariai, kurių visi gyvena Venezueloje. Nariai yra skirti ir patvirtinti balsavimo keliu Lietuvių Bendruomenės Caracas Apylinkės specialaus susirinkimo metu.

PREMIJŲ ĮTEIKIMO DATA

Komisija yra įgaliojama pranešti savo nutarimus ne vėliau 1982 metų lapkričio 30 dienos. Premijų įteikimas yra numatomas 1983 metų pradžioje.

LAUKIAME RAŠINIŲ IR LINKIME
SĖKMĖS VISIEMS!

Lietuva...

(Atkelta iš 3 psl.)

daugiatautei imperijai. Atsižvelgiant į gana tamprius ryšius tarp šiaurės Europos valstybių (ypač švedijos ir Suomijos) ir trijų Pabaltijo respublikų (ypač Estijos ir Latvijos), Maskvai bus nelengva pašalinti šiaurės valstybių įtaką Pabaltijyje.

(E)

Inž. Joną Gaižutį atsisveikinant

MEČYS VALIUKENAS

Jonas Gaižutis statybos inžinierius, visuomenininkas, gimęs 1910 m. gruodžio 26 d., mirė 1982 m. vasario 28 d., Hutzel ligoninėje, Detroit, Mich. Tos dienos rytą velionis pajuto skausmus krūtinėje, greitosios pagalbos mašina nuvežtas į ligoninę, bet gyvybė nebeišgelbėta. Palaidotas Woodlawn kapinėse.

Mano pažintis ir kolegiskumas su velioniu Jonu siekia gimnazijos dienas, Utenoj. Mano brolis Antanas su juo buvo vienoj klasėj. Visi trys skautavome, būdami Dr. Baseanavičiaus draugovės skautais. Jonas ir Antanas, būdami V-je klasėje, pradėjo reikštis tapyboje, mokytojai įžiūrėjo juose būsimus dailininkus. Gyvenimo nei vienas jų dailininku ne tapo, bet Jonas tapybos neatsisakė niekad, savo laisvalaikius neretai praleisdavo prie palėtės. Jo namų sienas Detroito puošia jo paties tapyti peizažai ir šeimos narių portretai. Kitas velionio Jono jau šiame krašte puoselėtas pomėgis — fotografavimas. Retkarčiais jis ėmė ir plunksną į

rankas, pasisakydamas spaudoje vienu ar kitu klausimu. Tačiau, manau, kad jis į pirmąją Detroito lietuvių žurnalistų valdybą įėjo daugiau, kaip foto neplunksnos reporteris.

Šiaip kasdienybėje velionis Jonas buvo ramaus išlyginto charakterio, kuklus, visad giedros nuotikos, socialus ir kultūringas žmogus, taurus lietuvis, pakantus kitaip galvojančiam ar nusiteikusiam žmogui. Grupiniuose pasitarimuose iškilus skirtingiems siūlymams, jis sugebėdavo rasti bendresnį kelią. Menasi vienas iš daugelio jo išgyvenimų bendruomeniniam lietuviškam darbe. 1956 metais į JAV atvyksta Lietuvos Diplomatinijos šefas S. Lozoraitis. Velionis Jonas, Detroito Lietuvių Organizacijų Centro pirmininkas pakviečia S. Lozoraitį į Detroitą. Kyla prieštaravimų audra, nepritariant šiam kvietimui. Jonas pasilieka prie savo nuomonės ir savo santūrumu ir rimtu klausimo aiškinimu, laimi daugumos pritarimą. Ministerio viešnagė pas Detroito lietu-

vius praėjo darniai.

Velionio Jono mokslinimasis

Baigęs gimnaziją, įstojo į Vytauto Didžiojo Universitetą Kaune. Studijoms pasirinko inžineriją. Studijuodamas, kaip ir daugis anų metų jaunuolių, jis turėjo pats pasirūpinti ir kasdienine duona. Dirbo arba dalinį laiką arba tik kuriam laikui gautąjį darbą. Išimtis buvo jo darbovietė — Vytauto Didžiojo Universiteto klinikų statyboje 1937-1939 m. Kas buvo ir likosi iki šiandien tos klinikos? Dr. A. Rukša Lietuvos Universiteto Istorijoje aptaria jų pobūdį ir apimtį. Šios klinikos savo apimtimi buvo didžiausia statyba N. Lietuvos Kaune. Trylikos ha plokštės tilpo šeši pastatai bendros talpos apie 16,000 kub. metrų. Klinikų statyba atsiėjusi trylika su puse milijonų litų. Statybos darbai buvo atiduodami rangovams, taip dirbo daugiau 20 rangovų (kontraktorių). Statybos darbus iš VD Universiteto (savininko) pusės

A. A. Jonas Gaižutis

prižiūrėjo trijų inžinierių komisija, bet dr. A. Rukša, temini komisijos pirmininką prof. J. Jasiukaitį. Inž. Jonas Jurkūnas gerai prisimena ir kitus du — inž. architektą Kaušinį ir velionį Joną Gaižutį. Pirmieji du be šių priežiūros pareigų dar dirbo ir kitur, tad faktinas visos tos statybos prižiūrėtojas buvęs trečiasis — Jonas Gaižutis.

1940 m. velionis Jonas atsidėjo galutinai studijoms baigti. Parengė ir apgynė diplominį darbą: "Turistiniai namai Kaune" ir gavo diplomą bei diplomuoto inžinieriaus vardą.

Dėl okupacijų velionio Jono įgytasis inžinieriaus mokslas ir didelė praktika studijų laikoatrypyje, galima tarti, nutrūko toli gražu neišsiskleidusi.

Velionio Jono visuomeninė veikla

Velionis Jonas buvo Korp! Neo-Lithuania auklėtinis, bet Kaune jis, berods, tik kokius metus buvo šios Korporacijos studentų technikos kolegijos pirmininku; šiaip į jokias pareigas nesidavė renkamasis. Į neolituanus įsijungęs 1931 m. neatitrūko visą gyvenimą nuo jos. Kūriantis neolituanams Amerikoje, Jonas entuziastingai reikėsi visuoseėjimuose. Manau, jis nėra praleidęs nė vienos neolituanų stovyklos bei didesnio renginio. Į šią Korporaciją atėjo ir jo atžalynas: dukra Dalia ir sūnus Rimas. Velionis Jonas neolituanų egzistencija itin rūpinosi. Prisimena jo vienoje stovykloje iškeltas klausimas, ar nevertėtų susiimti ir įsigyti pastovią stovyklavietę? Klausimą vyresnieji kolegos gvildeno toliau, bet jauniems pareiškus nusiteikimą, kad esą daug įdomiau jiems stovyklauti kasmet kitoje aplinkumoje, visas užmojis sužlugo...

Velionio Jono visuomeni-

nio darbo barus ir platumą parodė gausus dalyvavimas žmonių, tiek atsisveikinant velionį, tiek palydint į poilsio vietą. Atsisveikino šios organizacijos: Korp! Neo-Lithuania (Jonas Jurkūnas), Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga (Stasys Šimoliūnas), LB Krašto valdyba (Jonas Urbonas), Uteniškiai ir velionio tėviškės kaimynai (V. Tamošiūnas), Detroito Lietuvių Organizacijų Centras (Saulius Šimoliūnas), Michigano Liet. Respublikonai, Michigano Resp. Tautybių Taryba (pastarųjų dviejų organizacijų vienu steigėjų buvo velionis Jonas), o taip pat Michigan State Respublikonai (Algis Zaprackas), Detroito Lietuvių Namų Draugija ir Dariaus-Girėno Klubas (Edvardas Milkauskas), Detroito Inžinieriai ir Architektai (Stasys Juzėnas), Lietuvių Žurnalistų Sąjunga (Stasys Slizys) ir kt.

Visi atsisveikinusieji linksniavo velionio Jono kuklumą, bet drauge ir ramų savo pažiūros pareikimą ir jos laikymąsi, gerbiant ir kitaip galvojančiuosius. Keltas velionio tvirtas lietuviškas žingsnis bei darbštumas, atsidavimas lietuviybei. V. Tamošiūnas vedė mintį, kad Jonas savo patrauklų būdą ir darbštumą, paveldėjęs iš savo tėvų, tėviškės ir apylinkių lietuvių, o ypatingai Kirdeikiuose sėkmingai apaštalavusio kun. Jono Breivos, kurio draugystė Jonui daug davusi.

Skaitykit ir platinkit
D I R V A

JOURNEYMAN

SET-UP PERSON — automatic screw machines, Traubs and New Britains. Must be qualified to set-up complete job run, and know form tool grinding. Minimum 5 years experience as complete set-up person required. Rural So. California area near Palm Springs, Cal. Call 1-714-763-4614 for further information. JOBLIT PRECISION MACHINE, P. O. Box Draw S., Anza, Cal. 92306 (12-14)

1982 METŲ KELIONĖS

KELIONĖS Į LIETUVĄ:

	Iš New York/Boston	Iš Chicagos
Maskva — Vilnius — Maskva	\$1130.00	\$1285.00
Gegužės mėn. 23 d., birželio mėn. 13 d.		
liepos mėn. 4 d., liepos mėn. 25 d., rugpiūčio mėn. 22 d.		

16-kos dienų kelionės:

Gegužės mėn. 9-24 d.		
Maskva — VILNIUS — Ryga —		
Leningradas — Helsinkis	\$1180.00	\$1335.00
Birželio mėn. 20 — liepos mėn. 5 d.		
Maskva — VILNIUS — Ryga —		
Leningradas — Helsinkis	\$1395.00	\$1550.00
Liepos mėn. 18 d. — rugpiūčio mėn. 1 d.		
Maskva — VILNIUS — Maskva —		
Zurichas — Muenchenas — Zurichas	\$1580.00	\$1735.00
Rugpiūčio mėn. 8 d. — rugpiūčio mėn. 23 d.		
Maskva — VILNIUS — Maskva — Roma	\$1495.00	\$1650.00
Rugsėjo mėn. 19 d. — spalio mėn. 4 d.		
Maskva — VILNIUS — Ryga —		
Leningradas — Helsinkis	\$1295.00	\$1450.00

KELIONĖ Į EUROPA — 15 dienų.

rugpiūčio 16-29 dienomis		
Vokietija, Šveicarija, Italija ir Austrija	\$1405.00	\$1475.00
Registracija iki š. m. birželio mėn. 10 dienos.		

KELIONĖ LAIVU — 7 dienos, gruodžio mėn. 4 d.

St. Maarten, Martinique, Barbados,	Kainos nuo
St. Lucia, Antigua, St. Thomas	\$1060.00 iki \$1265.00
"World Renaissance" laivas; registracija iki spalio 1 dienos	

KELIONĖ Į KINIJĄ — 21 d., spalio 9-29 d.

3 naktys Tokio, 3 Pekine, 2 Wuxi, 1 Soochow,	Kaina iš San Francisco
3 Shanghai, 2 Kweilin, 1 Canton, 4 Hong Kong	\$2960.00

VISOS KAINOS PAŽYMĖTOS VIENAM ASMENIUI — gyvenant dviese kambariye. NEDELSKITE REGISTRUOTIS! PRAŠOME KREIPTIS DĖL BROŠIŲRŲ APIE VISAS ŠIAS KELIONES — TUOJ ATSIŪSIME!!!

AMERICAN TRAVEL SERVICE BUREAU

9727 South Western Avenue
Chicago, Illinois 60643
Telephone: (312) 238-9787

Visos kainos gali keistis dėl skridimų kainų pasikeitimo ir dolerio svyravimo.

SENO ŽEMAIČIO ATSIMINIMAI (11)

Sudaroma laikinoji valdžia

Domas Burneikis

Baigus vakarienauti, buvo sutarta, kad antrą valandą po pusiaunakčio, prie išvažiavimo iš miestelio, jis pastatys du ištikimus sargybinius, kuriems reikės pasakyti sutartą slaptažodį 'konferencija' ir jie mus praleis. Tik patarė važiuoti tyliai ir garsiai nesikalbėti.

- Kur važiuojate? - paklausė vienas iš sargybinių, kai privažiavome sutartą vietą.

- Į konferenciją - atsakė tyliai, kaip ir klausta buvo.

- Važiuokite sveiki, - pasakė tas, kuris klausė ir mostelėjo ranka į tamsą.

Užventy buvome išpėti naktimis nevažiuoti, nes esančios susidariusios plėšikų gaujos iš pabėgusių rusų belaisvių ir vietinių rusų kolonistų.

Raseinius pasiekėme jau brėkstant. Tadien Raseiniuose buvo turgus, tad pasigavęs ūkininką jau besiruošiantį važiuoti namo, pakalbinau priimti mus nakvynėn. Sis nė kiek nesibrangindamas sutiko, tik išpėjo, kad reikėsia miegoti asloje ant šiaudų, nes jis neturįs tiek atsarginių lovų. Zinoma, mes sutikome. Tas gerasis ūkininkas gyveno už keturių km. nuo Raseinių, Ariogalos pusėn, kaip tik mums pakeliui.

Man krito į akį šio ūkininko (turbūt ir kitų šioje apylinkėje) gyvenamojo namo planas. Iš lauko pusės buvo panašus kaip ir apie Telšius ar Plungę, bet viduje visai kita tvarka. Namas buvo padalytas pusiau Vienaime gale - vienas didelis kambarys su langais šonuose ir gale, o pasieniais sustatytos kelios lovos, gi vidury stovėjo ilgas stalas. Čia, atrodo, miegojo visa šeima. Čia, ligos ir amžiaus privargintas gulėjo ir šeimininko tėvas. Kitame gale buvo virtuvė, nes pro mažą langelį, sienoje į didįjį kambarį, buvo matoma šviesa ir moterų šmėžavimas vakariene ruošiant. Po vakarienos stalas buvo pastumtas šiek tiek į šoną ir asloje storai paskleista švarių ruginių šiaudų. Davė mums paklodes, pagalves ir antklodžių. Miegojome kaip užmušti, nes buvome gerokai išvargę ir kelias naktis mažai temiegoje.

Pirmą (ir paskutinį!) kartą pamačiau Maironio taip jautriai apdainuotą Dubysą, nusišleisdamas jos dešiniuoju aukštu krantu į gilų slėnį ir ledų pervažiudamas į kitą tos sraunosios upės pusę.

Kaip puikūs slėniai ...

O, kaip gaila, kad ne pavaris dabar! Šiandien čia nei miškai - kaip rūta - žaliavo, nei sesutės dainas ringavo, nei paukštelis koks sučiulbėjo. Tik žvarbus rytėjis švilpiniavo belapių medžių ir krūmų šakose ir pažemiais dulkino sniegą ...

Kur turėjo būti Ariogala, pamatėme vienišą medinį namą, o toliau stūksojo juodais plotais baltame sniege lūšnelių stogai. Tai pokariniai Ariogalos miestelio likučiai. Prie to vienišąjo namo sustoję mes ir pasibeldėme nakvynės. Besas tai naujai pastatytas Ariogalos klebonijos namas, dar neužbaigtas nei iš lauko, nei iš vi-

daus. Klebonas kun. Nainys mus priėmė šiltai, tik varžėsi, kad neseniai čia išikūręs neužbaigtame trobesy - tai visko trūksta ir dėl to negalėsias svečių priimti, kaip derėtų klebonijoje. Aišku, mes buvome labai dėkingi jam, kad tik priėmė, nes mes nebuvome jokie svečiai, tik pakeleivingi žmonės.

Cekiškėje sustojome prie didelio medinio užvažiuojamo namo pailsinti ir paganyti arklių. Namas senas, kaip ir jo savininkas žydas. Čia mums begeriant arbatą, vienas čekiškietis papasakojo nuotykių šioje karčiamejoje, su Raseinių apskrities viršininku-rusu. Jis mėgęs čia, pravažiuodamas, gerai išgerti ir su sočiais užkandžiais -- bet vis į negražinamą skolą, atseit veltui. Pagaliau tas viršininkas už kažkokį nusikaltimą buvęs pašalintas iš tarnybos. Netekęs tarnybos jis vyko į Kauną pro Cekiškę ir senu papratimu sustojo čia, ketindamas išgerti ir sočiai pasivalgyti. Aišku, ir pagal jo įvestą ir nusistovėjusią tvarką, už tai nieko nemokėti. Karčiamos savininkas apie jo pašalinimą iš tarnybos nežinodamas nusilenkdamas pakvietė viršininką į tą patį kambarį, kuria me jis mėgdavo viešėti. Stalas tuojau pat buvo apkrautas jo mėgstamais gėrimais: žydiškai gaminta žuvinė, kalakuto kepsniais ir t.t. O savininkas vis: ponas viršininke, ponas viršininke ...

- Zinai, ponas Leibovič, aš jau nebe viršininkas ... - pasisakė buvęs viršininkas.

- Ką? Jūs jau ne viršininkas?! - nustebo žydas.

- Jau ne viršininkas. Atleido sukinsiny (kalės vaikai) - atsakė pasiguosdamas.

- Sore! Eik šen ir greitai imk viską nuo stalol Jis jau ne viršininkas, suprantai, ne viršininkas!

Pagaliam Kaunas. Laikinoji Lietuvos sostinė. Čia ir užbaigėme savo kelionės maršrutą: Telšiai, Ubiškė, Luokė, Užventis, Kražiai, Nemakščiai, Viduklė, Raseiniai, Ariogala, Cekiškė, Vilkiša, Kaunas.

Konferencija posėdžiavo Kauno miesto teatro rūmuose, vėliau tapusiais valstybės teatro rūmais.

Čia jau ne Telšių parapijos susirinkimas. Sičia susiskirstėme frakcijomis, atseit, partijomis: krikščionių demokratų, valstiečių, liaudininkų, socialdemokratų ir dar nepriklausomas klubas, su tų partijų principais ir programomis. Tie principai ir programų paragrafai kartais pastodavo kelią išminčiai bei logikai ir sukelėdavo aštrius susikirtimus. Bene dėl laikinojo prezidento ir taip pat laikinosios valstybės tarybos, liaudininkai aštriai susikirto su krikščionimis demokratams, pakilo ir - sugiedoję tautos himną - pasišalino iš posėdžių salės. Laimei, neišilgai toji krizė truko. Greitai prieita abiem pusėm priimtino sprendimo ir konferencija laimingai baigė savo užduotį.

Parapijų atstovai turėjo pranešinėti, kokius pagaeidavimus ar pasiūlymus yra atsive-

žę iš savo rinkėjų. Pradėjus pranešinėti paaiškėjo, kad kai kurie atstovai buvo dideli mėgėjai ilgai ir be saryšio kalbėti. Vieną kunigą patys krikščionys demokratams nuprašė nuo tribūnos.

- Broleli, čia tau ne koznadža! - pasigirdo balsas iš salės kampo, kalbėtojiui lipant nuo tribūnos.

Po šio kalbėtojo prezidiumas paprašė atstovus savo pranešimus paduoti raštu.

Konferencija truko tris dienas. Laikinoji vyriausybė išmokėjo mums dienas po trisdešimt vokiškų markių (auksinių) kelionpinigių. Ir atsisveikinome su Kaunu.

Ruošiantis išvykti iš Kauno, partijų centrai ir laikraščių redakcijos prikrovė mano vežimą proklamacijų, atsisaukimų ir laikraščių. Jų turinys daugiausiai buvo nukreiptas prieš komunistus, tuo pačiu ir prieš rusus, o paštas dar ir laisvų geroką kiekį imetė.

Mano draugai - plungiškis ir gadunaviškis - atsiskyrė. Jų vietoje gavau nevarėniškį atstovą Ciniką. Visas kelias atgal vyko be nuotykių, tik ties pat Telšiais sutikome atšoliuojantį ginkluotą rusų karį.

- Blogos naujienos mūsų laukia Telšiuose, - sako Cinikas, kariui priejus.

- Atrodol - pritariau.

Telšių turgaus aikštė (dabar tarybų aikštė) pilna ginkluotų rusų karių, skubančių šen bei ten. Vos į aikštę įvažiavus, nustumu šiaudai, kuriais buvo pridengti vežamieji laikraščiai ir kiti spaudiniai. Nedrįsime dangstyti, kad neatsikreiptume rusų dėmesio. Saugumo sumetimais mudus išlipome iš rogių ir, kiek atsilikę, ėjome šaligatviu, stebėdami vežimą su pavojingu kroviniu. Sutarėme, kad - jei tik pastebėsime, kad rusai pradeda domėtis mūsų vežimu - tuo jau spruksime į šalutinę gatvę. Laimei, rusai visai nesišdomėjo mūsų vežimu, nors ir vaikščiojo pro patį jį.

Laimingai pasiekė Mikutos namą Didžiojoje gatvėje, kurioje gyvenau, tylutėliai sunešėme visą krovinį į mano kambarį. Baigus nešti šeimininko samdinę pranešė, kad pas juos apčioje yra išikūrė du rusai karininkai. Stai tau kad nori! Džiaugėmės laimingai prasmukę per miestą, o čia pat laikėme beveik rusams į rankas! Nesugalvoju nei kur, nei kaip spaudinius paslėpti, nebesumanau ką bedaryti ...

- E, geriau išgerkime po lašelį. Jei jau prapulti, tai bent su muzika! - sako Cinikas, iš kailinių apatinės kišenės traukdamas bonką konjako. Dar ir kvietinio ragaišio džiuvusių beturįs.

Ir mes, susėdę ant grindų (kėdžių neturėjau), išmaukėme po trejetą gurkšnių stačiai iš bonkos. Nelindo net ir tas taurus gėrimas. Sutarėme, kad čia nakvoti - kaip buvome ketinę - bus pavojinga. Apsitvarkę ir tyliai nusileidę laiptais, išėjome į gatvę. Joje buvo tylu ir ramu. Paspaudėme viens antram ranką ir išsiskyrėme: jis išėjo į Nevarėnus, o

Dvidešimt pirmasis Dirvos NOVELĖS KONKURSAS

Mecenatas SIMAS KAŠELIONIS

- **Tema.** Autoriams suteikiama neribojama teisė novelės temą, turinį ir pobūdį patiems pasirinkti.
- **Ilgis.** Novelė turi būti ne trumpesnė kaip 15 psl. mašinėlė rašytų, su dvigubu tarpu.
- **Laikas.** Paskutinė rankraščiui įteikti data 1982 m. birželio 15 d.
- **Adresas rankraščiams siųsti.** Dirva, Novelės konkursas, P. O. Box 03206, Cleveland, Ohio 44103.
- **Paruošimas.** Konkursui siunčiami rankraščiai būtinai privalo būti paruošti rašomąja mašinėle ir pasirašomi slapyvardžiu. Tas pats slapyvardis užrašomas ant pridėdama uždaro vokelio, kuriame įdėta autoriaus tikroji pavardė, adresas ir telefono numeris. Vokelis nebus atidarytas nelaimėjus.
- **Sąlygos.** Laimėjusiam autoriui bus įteikta mecenato Simo Kašelionio 600 dolerių premija, Dirva turi teisę premijuotą novelę be papildomo atlyginimo spausdinti Dirvoje ar atskiru leidiniu novelių rinkinyje.
- **Nepremijuoti rankraščiai.** Gražinami tik autoriams prašant.
- **Jury komisija** iš trijų narių sprendžia kas premijuotina paprasta balsų dauguma. Jeigu komisija nuspręstų, kad nė viena jai pateikta novelė nepremijuotina, premija tais metais neskiriama ir perkeliama į ateinančius metus.

aš į Purplių kaimą, pas brolių Joną. Pasisekė man jį pasiekti laimingai, o vargšą Ciniką suėmė ir įmetė į kalėjimą. Naujos valdžios pareigūno, apylinke žinomo plėšikėlio Zalimo, jis buvo sunkiai sumuštas, net šonkaulius jam sulaužė. Kaip nekaltai suimtas buvo paleistas iš kalėjimo, jis - kiek pasirgęs - mirė. O Zalimas - kai paaiškėjo jo asmenybė ir darbai, ypač kad sužalojo nekaltai sumimtą Ciniką - pats buvo suimtas ir po kelių dienų, dar su dviem kitais (jų tarpe, kaip mini Budinas savo atsiminimuose, buvęs pulkininkas) sušaudytas ant Masčio ežero ledo.

Kitą rytą grįžęs savo kambari neberadau nė vieno lapelio. Buvau tikras, kad esu kieno nors iškustas rusams ir šie, atėję manęs suimti ir neradę, pasiėmė spaudinius kaip nusikaltimo įrodymą. Reikia tik laukti, kad jie dar vistiek ateis.

Dar man nespėjus nė gerai pergaltoti ką turiu daryti, kažkas tyliai paklabeno į duris. Pirmoji minti buvo, kad tai rusai ar raudonoji milicija. Bet pradarius duris, pamačiau stovinčią moterėlę. Ji tuojau pasisakė esant kun. Gasiūno siųsta pasakyti man, kad visi popieriai yra saugioje vietoje ir dėl to galiu būti dėl jų ramus. Staiga pajutau, lyg būtų sunkus, sunkus akmuo nuo mano pečių nusiritęs. Atsigavęs ir padėkojęs tai moterėlei ir per ją kun. Gasiūnui, išskubėjau pas Untulį pasitarti, kaip man dabar pasielgti: eiti ir prisistatyti komisariui, ar pasitraukti. Untulis pripažino, kad reikala blogi ir patarė, kad geriau būsią, jei prisistatysiu Būdiniui, kuris jam atrodas sukalbamam žmogus. Be to, dar pranešė jis, apskrities savivaldy-

bės pirmininkas Kryževičius esąs suimtas ir dabar sėdįs kalėjime Tešiuose. Tai vis blogos naujienos.

Zemaitijos komisaras (Komisar Zemaityi) Būdiną sėdėjo Kryževičiaus kambari. Pasisveikinęs pasisakau, kas esu ir iš kur grįžęs. Jis pasižiūrėjo į mane ir vėl nuleido akis į popierių krūvelę ant stalo.

- Ar jūs mane suimsite, ar leisite toliau dirbti šioje įstaigoje? - pagaliau paklausiau, kiek patytlėjęs.

- Eik ir dirbk! - isakė pasižiūrėjęs į mane.

Ir taip pradėjau dirbti Zemaitijos liaudies komisariate.

Po kelių dienų, tarp Plungės ir Lieplaukės, susirėmė raudonieji su vokiečių daliniu Raudonieji, mažai tesipriešinę išbėgiojo, nes jų tarpe buvo daugiausiai vietiniai žemaičiai. Jie, supratę esą suklaidinti, nepanorėjo kautis už maskolius. Vienas puskarininkis iš Sarkės k., Skuodo vls. buvo sužeistas ties Lieplauke ir atvežtas į Telšių ligoninę. Išgijęs, jisai stojo į Lietuvos kariuomenę savanoriu.

To pralaimėjimo pabūgusi, raudonoji valdžia su rusų kariuomene skubiai pasitraukė iš miesto. Kitą dieną į miestą atėjo vokiečiai karys (ar jų buvo kur nors arti daugiau, neteko patirti), kuris tuojau pat paleido iš kalėjimo civilį vokiečių ir čia pat, stovėdamas kalėjimo prieangyje, pasakė 'pamokslą' susirinkusiems pasižiūrėti.

Raikomui su rusų kariuomene išbėgus, Telšiai liko be valdžios. Kad neprasidėtų plėšikavimai, buvo sudaryta laikinoji valdžia-komitetas, pirmininkaujant Untuliui. Į komitetą įėjau ir aš - išdininku, juokais pramintu 'finansų ministriu'. (B.d.)

Valerijono Šimkaus

75 metų sukaktis

EMILIJĄ ČEKIENĘ

Sakome, jog laikas taip greit lekia ir gyvenimo įvykiai tame laike tokiu pat greičiu keičiasi, bet nenorime tikėti, kad su laiku kartu ir mes, keičiamės, nes mūsų idealai nesikeičia. Prieš 38 metus nuo sovietinio Lietuvos okupanto teroro palikdami savo tėvynę žinojom, kad laisvė tai yra tautos siela, gaivinanti tėvynę ir išeiviją, tikėjome, kad ir mūsų Tėvynė Lietuva turėjo ir turi savo vietą pasaulyje ir jos niekas nepajęs išstumti. Gali ją smaugti priešai ar broliai "apsikabinę", bet visiškai užsmaugti nepajęs, kol visai tautai nebus nukapotos galvos. Kai tik smaugėjo rankos bent kiek pavargs, tauta įkvėps gimtojo oro ir sušuks: "tebesu gyva".

Ir tai mus ramina mintis, kad ir mes išeivija — savos tautos dalis, įvairiais ir sunkiais keliais pasiekę laisvuosius kraštus, juose neišnyksim svetimųjų įta-

koj, nes turime daug taurių lietuvių patriotų, kurie ir toli nuo savo tėvynės gyvendami dirba jos naudai, aukoja visas savo jėgas, visą poilsio laiką lietuviybės išlaikymui ir tautai laisvės atgavimui.

Vieną iš tokių čia paminėsim Valerijoną Šimką, kuris dar jaunuolio metuose pradėjęs ir nuo savo tėvynės priešų kentėjęs š. m. sausio 23 d. atšventė savo garbingą 75 metų amžiaus sukaktį. Gimęs jis 1907 m. sausio 23 d. Vilniaus krašto lietuviškam kampely Lėkiškės kaimė, Tverėčiaus vls., Švenčionių apskr. Ten jis ir pradėjo pirmuosius žingsnius lietuviybės skleidimui, iš ten jis jaunuolio amžiuje gabeno slapta iš Lietuvos lietuvišką spaudą. Tačiau tie slapti su nepriklausoma Lietuva jo ryšiai lenkams išryškėjo ir V. Šimkus buvo suimtas, kol pagaliau nepaisant rizikos jam pasisekė pabėgti ir uk-

rainiečių pogrindžiui padedant pereiti į nepriklausomos Lietuvos pusę, kur jis vėl įsijungė į tautinę kultūrinę veiklą ir Kaune tęsė mokslą, kartu lankė Vaikų dramos studiją.

Atgavęs Lietuvai Vilnių Valerijonas Šimkus grįžo, ten organizavo lietuvių kalbos kursus užmiršusiems gimtąjį žodį, buvo Vilniaus šaulių rinktinės vadovybėje ir Vilnių okupavus rusams, už lietuvišką pogrindžio veiklą pateko į NKVD rankas ir perėjo žiauraus kankinimo kelią, kol 1941 metais prasidėjus vokiečių-rusų karui iš kalėjimo buvo išvaduotas ir po visų kančių ir nelaimių pradėjo naują gyvenimą, deja neilgam, kol pasiekė šį laisvės kraštą.

Man teko jį pažinti BALFo iškiliųjų darbuotojų tarpe aktyviai besireiškiantį suvažiavimuose, o taip pat einantį įvairias organizacines pareigas Chicagoje. Gerai žinome, kad V.

Valerijonas ir Ona Šimkai šiemet švenčia dvigubą sukaktį. V. Šimkui, Laisvosios Lietuvos leidėjui, 75 metų amžius proga Chicagos organizacijų komitetas balandžio 3 d. Šaulių namuose rengia pagerbimą. Antroji sukaktis jų 45 metų vedybinė sukaktis.

Šimkus yra BALFui atsida- vęs veikėjas, bet reikia pri- minti, kad jis yra ir ne ei- inis rėmėjas, aukodamas kasmet po tūkstantį dolerių nuskriaustiems lietuviams šelpti. Nemažiau sušelpęs ir naujai čia laimingai at- vykstančius iš komunistinio teroro lietuvių. Remia Al- tą ir Vliką.

Jubiliato pastangomis įrta Vilniaus Krašto lie- tuvių sąjunga. Jis priklaus- so Lietuvos Atgimimo Są- jūdžiui ir šiai organizacijai skiria daugiausia sielos, lai- ko ir jėgų leidžiant dvisa- vaitinį laikraštį "Laisvoji Lietuva", kurio jis yra įga- liotas leidėjas. Čia jis yra įsteigęs ir knygų leidyklą, išleidusią apie 15 knygų ir daugelio iš jų tūkstantinis mecenatas, o jo dėdės A. Voldemaro raštai išleisti jo dosnumu.

Sutikdama V. Šimką su- važiavimuose pastebėjau jo charakterio kuklumą, kant- rybę ir toleranciją kitų nuo- monėms diskutuojant orga- nizacinius klausimus bei nutarimus, kur tokiais at- vejais dažnas neišvengia pakelto tono ar ginčų. Jis tačiau yra principų žmogus, turįs aiškų nusistatymą vi- sais išeivijos lietuvių sieki- mų klausimais, ypač sie- kiant Lietuvai laisvės ir sa- vo nuomonės nekaltioja. Dirba tyliai tęsėdamas pa- žadą su skausmu širdyje

paliktajai savo tėvynei Lie- tuvai — dirbti jos ateičiai ir sąžiningai atlieka savo asmeninę priesaiką būnant okupanto kankinamu ir su- žeistū, jei išliks gyvas, kas- dien lankys šv. mišias.

Baigiant šį trumpą jubi- liato nueitą gyvenimo kelią negalima nutylėti ir jo gy- venimo palydovės Onos Be- lazaraitės, kurią jis Kaune organizacijose sutiko ir su- kūrė šeimą. Ji taip pat yra V. Šimkaus palydovė ir vi- suose jo darbuose. Tai vie- na iš tų tyliųjų moterų dar- buotojų visą savo gyveni- mą aukojanti mūsų Tėvy- nei Lietuvai. Ji yra laikraš- čio "Laisvoji Lietuva" teks- to rinkėja ir vispusiška spaudos darbuotoja, neskai- čiuojanti darbo valandų. Šiemet jie švęs ir 45 m. ve- dybinę sukaktį.

Gerbiavam jubilatui ten- ka palinkėti dar daug metų tęsti savo įsipareigojimus, kad jo tautinis idealizmas tarnautų tiesai ir laisvei kaip ir per visą gyvenimą ligi tos garbingos sukakties.

• APDRAUDOS reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į Z. Obelenį, tel. 531-2211.

MOTOR DESIGN ENGINEER Chief Engineer Potential

Live in beautiful New Mexico with excellent oppor- tunity with small expanding specialty AC & DC Motor Manufacturer — up to 3 HP. Benefits plus Profit Sharing Send particulars to

SDD MAGNETICS INC.

1516 5th Street NW
Albuquerque, New Mexico 87102
1-505-247-0318, 0319

Superior Savings

ASSOCIATION

**MOKAME AUKŠČIAUSIUS NUOŠIMČIUS UŽ
SANTAUPŲ INDĖLIUS**

Kiekviena santaupų sąskaita apdrausta iki
\$ 100,000.00

**NAUJAS PATARNAVIMAS
ATIDARYKITE SUPERIOR SAVINGS
ČEKIŲ SĄSKAITĄ**

Operacijos atliekamos be jokio mokesčio

Už įnašus mokame 5¼% palūkanų

**PASKOLOS NAMAM IR STATYBAI
ATLIKITE VISAS FINANSINES OPERACIJAS**

Superior Savings

Pagrindinis skyrius

798 East 185th Street, Cleveland, Ohio

Telefonas: 481-3008

DARBO VALANDOS:

Kasdien nuo 9:30 iki 4:00, penktadieniais 9:30 iki 6:00,
šeštadieniais 9:30 iki 2:30, pirmadieniais uždaryta.

A.A. Dr. Joną Sandargą amžinybėn išlydėjus

JURGIS JANUŠAITIS

Vasario mėn. 21 d. Ormond Beach, Floridoje, amžinybėn išėjo dar vienas taurus tėvynės sūnus dr. Jonas Sandargas. Ilgokai ir sunkiai sirgo. Pakėlė daug žemiško skausmo, tačiau ir ligos patalė jo veidu nuskubėdavo šypsena, o kai prisimindavo savo nueitą gyvenimo ir šeimos laimės kelią pravirkdavo.

Velionį dar pažinojau garsioje Hanau a. M., Vokietijoje, lietuvių stovykloje. Buvo rūpestingas gydytojas, geras šeimos tėvas ir paslaugus tėvynainiams.

A. a. dr. Jonas Sandargas gimė 1908 m. vasario 27 d. Vaitiekupių kaime, Sintautų valsčiuje, šakių apskrityje. Baigė "Saulės" gimnaziją Jurbarko, Kauno universitete bandė studijuoti teisę, bet vėliau pasiryžo baigti medicinos mokslus, kad tuo būtų naudingesnis savajai tėvynei Lietuvai ir kad galėtų budėti žmonių sveikatos sargyboje, saugodamas ir nuo mirties savus tautiečius.

Baigęs mediciną 1935 m. vertėsi gydytojo praktika Skuode, o okupacijų ir karo metais dirbo kaip Kretingos apskrities gydytojas.

Dr. Jonas Sandargas išskirtino būdo. Jis daugiau rūpinosi kitų reikalais, dažnai savęs išsižadėdamas. Karo metais jis daug padėjo tiems, kuriems grėsė išvežimai darbams, paėmimas į kariuomenę. Tai buvo surišta su didee rizika, bet to jis neišsižadėjo. Jo didele parama tada juto ir tuometinė pagrindžio spauda.

1938 m. sukūrė gražią, lietuvišką šeimą, veddamas taip pat Suvalkijos dukrą Aldoną Stanaitytę. Jų šeimos laimę džiugino du sūnūs — Jonas ir Donatas, kurie tėvelio sunkios ligos metu visada buvo artumoje, jį guodė ir globojo.

Amerikon atvyko 1949 m. į Detroitą, tačiau sunkios sąlygos ir statomi dideli daktarams reikalavimai neleido ten įsikurti. Tik vėliau, persikėlęs į Clevelandą, padirbėjęs ligoninėje, išlaikė egzaminus ir 1951 metais atidarė savo kabinetą ir vertėsi gydytojo praktika iki išėjo į ramesnį gyvenimą 1973 m.

Dr. Joną Sandargą, be abejo, clevelandiečiai ne tik lietuviai, bet ir svetimtaučiai mini su pagarba ir geru žodžiu. Jis buvo darbštus, sąžiningas gydytojas, budėjo, savęs atsižadėdamas, kitų žmonių sveikatos sargyboje, nevienam sugrąžindamas sveikatą ar išgelbėdamas nuo mirties. Daugelį savo artimųjų ir pažįstamų gydė veltui, neimdamas gy-

dytojui priklausančio honoraro.

Jo darbštumą ir pareigingumą pastebėjo amerikiečiai ir jis buvo įrašytas į žy-

baigti planai, daug gražių sumanymų. Liko mylima žmona, taip rūpestingai jį globojusi ilgus ligos metus, liko sūnūs Jonas su marčia

A. A. Dr. Jonas Sandargas

miųjų asmenų knygą "Who is who" 1974 metais. Čia suminėti jo darbai, mokslas, pomėgiai ir kitos savybės.

Velionis dr. Jonas Sandargas buvo atviro būdo, malonus pokalbininkas, gerbė kitų įsitikinimus, laikėsi savų principų, sielojosi pavergtos tėvynės likimu, rėmė lietuviškuosius užmojus, Lietuvių fondą, spaudą ir savos kolonijos lietuvių pastangas.

Jų namuose Clevelande ir Ormond Beach daug kas svečiavosi. Visi buvo svetinagai sutikti, priimti, vaišinti.

Apsigyvenę Ormond Beach, Fla. Aldona ir dr. Jonas Sandargai buvo vieni iš pirmųjų šios lietuvių kolonijos organizatorių, steigėjų ir ugdytojų. Jų namuose įvyko pirmieji pasitarimai, posėdžiai ir Lietuvos nepriklausomybės švenčių minėjimai, su vaišėmis, kurias šauniai paruošdavo malonūs šeiminkai.

Šį mielą ir brangų žmogų prieš maždaug ketveris metus ištiko ligos. Jos skausmingos ir varginančios. Tačiau dr. Jonas ir mirties patalė gulėdamas, jį aplankančius džiugino savų humoru. Niekada per daug nesiskundė savo sunkia dalia, o optimistiškai žvelgė į ateitį, vildamasis matyti Daytona Beach lietuvių koloniją gražią, gražiai sutariančią ir didelę. Tai buvo jo svajonė, kuri dalinai dar jam gyvam tebesant išsipildė. Visada jautriai prisimindavo ir mūsų tėvynės sutemas ir sunkią okupacijos dalį, vis vildamasis sulaukti jai laisvės rytmečio ir laimingo sugrįžimo į gimtuosius namus. Deja, likimas lėmė kitaip. Liko ne-

Milda, du jo numylėti vaikaičiai Jonukas ir Vytukas, kurie seneli taip pat labai mylėjo, liko sūnūs Donatas, sesutės Ona Zdaržinskienė su vyru Leonu, Antanina Kasperavičienė, Salomėja Jonic ir brolis Juozas okup. Lietuvoje su šeimomis.

Velionis buvo pašarvotas Woodward laidojimo koplyčioje, Ormond Beach. Vasario 23 d. koplyčioje įvyko atsisveikinimo akademija, kur dalyvavo iš plačiosios lietuvių kolonijos virš 100 žmonių.

Atsisveikinimo kalbas pasakė: Daytona Beach ir apylinkių Amerikos lietuvių klubo vardu dr. Serapina Sukarevičienė, ALT S-gos Daytona Beach ir apylinkės skyriaus pirmininkas Vytautas Abraitis, Jonas Daugėla ir Br. Snarskis. Kalbėjusieji prisiminė velionio nueitą kelią, ryškesnius gyvenimo bruožus, atliktus darbus bei jo pasišventimą ir rūpestį savo pacientams, šiai kolonijai ir lietuviškiems reikalams bei mylimai šeimai. Rožinį ir maldas sukalbėjo kun. dr. K. Ruibys.

Vasario 24 d. Taikos Karaliaičio bažnyčioje buvo atlaikytos gedulingos pamaldos už velionio sielą. Šv. Mišias atnašavo kun. dr. Kazimieras Ruibys, ta proga pasakydamas ypatingai jautrų, velionio gyvenimą išryškinantį pamokslą. Pamaldų metu lietuviškas giesmes giedojo solistė Juozė Krištolaitytė-Daugėlienė. Skaitymus atliko Algirdas Alksninis. Drauge su kun. dr. K. Ruibiu šv. Mišias koncelebravo tos parapijos

PAGERBTAS SUKAKTUVININKAS JONAS KASMAUSKAS

Kovo 13 d., šeštadienį, Prince of Peace parapijos bažnyčioje ir salėje, Ormond Beach, A. L. Tautinės Sąjungos vietos skyrius suruošė pagerbimą A. L. Tautinės Sąjungos skyriaus nariui, Jonui Kasmauskui, jo artėjančios 99-rių metų sukakties proga. Programoje buvo pademonstruotas ir Tautinės Sąjungos naujai sumontuotas filmas — Prezidentas Antanas Smetona.

Jono Kasmausko pagerbimas pradėtas šv. Mišiomis bažnyčioje, kurias atnašavo kun. K. Ruibys, asistuojant dijakonui K. Kar-Karčiauskui. Mišios atnašautos lietuvių kalboje visai bažnyčiai giedant lietuviškas giesmes, palydint vargonams, kuriais grojo F. Karr-Karčiauskienė. Pritaikintą J. Kasmausko pagerbimui pamokslą pasakė kun. Ruibys ir mišios buvo baigtos Lietuvos himnu.

Persikėjęs į salę ALT S-gos skyriaus pirmininkas V. Abraitis dalyviams pristatė patį A. L. Tautinės Sąjungos Floridos skyrių, nes tai buvo jo pirmas viešas visuomenėje pasirodymas.

Po to skyriaus pirmininkas savo kalboje paaiškino už kuriuos darbus ir lietuvišką veiklą Jonas Kasmauskas yra pagerbtinas ir visuomenės gerbiamas, o jų per ilgus metus būta daug ir vertingų, ne tik Bostone, bet ir visoje Amerikoje. Jo visa lietuviška veikla buvo taip pat lydima plačiai atverta pinigine.

Pagerbime taip pat buvo perskaityti raštu gauti sveikinimai iš ALT S-os pirm. V. Mažeikos, Vilties Draugijos pirm. dr. D. Degėsio, ALT S-gos atstovo ALTe T. Blinstrubo. Paga-

klebonas kun. Garcia ir diakonas Kar.

Po gedulingų pamaldų didelis būrys lietuvių velionį palydėjo į amžiną poilsio vietą — Woodland Memorial Park kapinių mauzoliejų, netoli Orlando, kur gyvena a. a. dr. Jono Sandargo sūnūs.

Paskutines laidojimo apeigas atliko kun. dr. K. Ruibys ir žodį tarė artimųjų vardu Vytautas Jokūbaitis. Nuaidėjus Marijos giesmei ir Lietuvos himnui, a. a. Dr. Jonas Sandargas liko ilsėtis po žemiškos kelionės šiame gražiamame Floridos kampelyje.

Laidotuvių dalyviai suėmė Jono ir marčios Mildos Sandargų buvo pakviesti į jų namus gedulingų pietų, kur buvo dar valandėlę prisiminta šio tauraus tėvynės sūnaus prasmingas gyvenimo kelias.

Jonas L. Kasmauskas

liau prabilo ir pats sukaktuvininkas Jonas Kasmauskas pasakęs trumpą, bet pilną sąmojaus ir humoro kalbą, dėkodamas už pagerbimą ir linkėjimus. Pagerbimas baigtas visiems sugiedant "Ilgiausių metų..." Gausiais plojimais sukaktuvininkas buvo išlydėtas iš salės, nes jo sveikatos stovis neleido jam ilgiau pasilikti.

Po to sekė priešpiečiai, kuriuos pagamino skyriaus narės, arba narių žmonos. Jos taip pat patarnavo ir priešpiečių metu. Maistui pagaminti daugiausia dirbo pp. Bružėnienė, Blauzdžiūnienė, Medžiūnienė, Abraitienė, vadovaujant p. Subatienei. Joms padėjo pp. Bružėnas, Subatis, Damijonaitis ir Miežaitis. Priešpiečių metu veikė ir baras, kuriam vadovavo p. Damijonaitis.

Prieš rodant filmą skyriaus pirm. V. Abraitis tarė trumpą įžanginį žodį apie Prezidento Antano Smetonos asmenį. Nurodė, kad ne šio filmo tikslas yra iškelti, ar suderinti kontraversines nuomones apie Prezidento Antano Smetonos asmenį. Filmą tikslas buvo ir yra užfiksuoti istoriškus momentus, įvykius ir faktus iš Nepriklausomos Lietuvos laikų, ypač turint dėmesys tą negausią iš tų laikų išlikusią medžiagą. Galų gale, parodyti ir faktus iš Prezidento Smetonos lankymosi Amerikoje, jo tragišką žuvimą ir laidotuvės Clevelande.

Filmas visiems žiūrovams labai patiko ir daugeliui išspaudė skausmo ašarą akivaizdojo tragiškos istorijos. Filmą rodė K. Žemaitienė, Daytona Beach ir Apylinkių Lietuvių Klubo pirmininkė.

Visame renginyje dalyvavo virš 90 žmonių, kas mažai Daytona Beach lietuviškai kolonijai yra gausu. Bendrai kalbant, rengėjai džiaugiasi, kad dalyviai po šio renginio skirstėsi patenkinti jo programa. (v)

Pasaulio Lietuvių Dienų ruošą

ANTANAS JUODVALKIS

Antrųjų Pasaulio Lietuvių Dienų (II PLD) komiteto posėdį atidarė ir pravedė pirm. dr. Antanas Razma.

Pirmininkas dr. A. Razma pranešė, kad II PLD komitetas papildytas religinių reikalų vadovu kun. Viktoru Rimšeliu ir leidinių koordinatorium Broniu Nainiu. Taip pat pristatė posėdyje pirmą kartą dalyvaujančius Transportacijos komiteto pirm. Joną Barį ir ŠALFASS atstovą Rimantą Dirvonį. Vis dar nepavyksta surasti finansams telkti komiteto pirmininko ir dr. A. Razmai tenka rūpintis finansais. Finansiniai reikalai labai svarbūs nes nuo jų sutelkimo priklausys PLD renginių apimtis. Pirmininko provizoriniu skaičiavimu, įmanoma būtų surinkti apie 170,000 dol., nors neturint atskirų renginių samatų, sunku pasakyti ar tokios sumos pakaktų, o gal ir nereiktų.

Visų pageidavimu, norima pakartoti I LITUANI operą miesto centre, bet jos pastatymas kainuos apie 80,000 dol. Jei susirinks 2,000 žiūrovų, tai nuostolis gali siekti iki 40,000 dol. Ar tokį nuostolį gali komitetas padengti? Žinome ir suprantame, kad opera būtų vienas iš įspūdingiausių lietuvių kultūrinių renginių ir pasirodymų ne tik suvažiavusiems lietuviams, bet ir amerikiečiams. Po ilgesnių svarstymų ir pasiaiški-

nimų, gavus operos vadovybės pažadą telkti mecenasus, kaip ir kiekvienam kitam pastatymui ir tikintis nuostolio išvengti arba bent sumažinti iki tokio dydžio, kad PLD komitetui būtų pakeliamas, nutarta operos pastatymą įjungti į PLD Dienas.

Tai tik vienas pavyzdys, kaip komitetas svarsto renginių klausimą. Kai atskirų renginių pranešėjai pateikė savo samatas ir projektus, sumos nugązdino ne vieną optimistą, nekalbant jau apie santūriuosius. Iš viso šiame komitete pesimistų nėra ir negali būti, nes jie neturėtų ką veikti.

Stipriai juda ir parengiamuosius darbus gerokai pastumėjęs į priekį yra Dainų šventei ruošti komitetas, vadovaujamas Vaclovo Momkaus. Dainų šventėje dalyvaus jaunių, moterų, vyrų ir mišrūs chorai, 30 asmenų orkestras ir liaudies instrumentai. Dainų šventę numatoma užbaigti visiems dainuojant dainą Lietuva brangi. Ieškomos lietuvių "žvaigždės", kurių dalyvavimas praturtintų renginius ir patrauktų žiūrovus. Atskirų vienetų pirmininkai jau sudarė komitetus ir pradeda darbą. Jaunių repertuaro komisijos pirm. Faustas Strolia išsiuntinėjo gaidas visiems chorvedžiams. Vyresniųjų pirm. V. Verikaitis jau pristatė gaidas į Chicago. Ar-

timiausiu laiku numato susirinkti visi komisijų pirmininkai ir nustatyt galutinį dainų repertuarą. Planavimui trukdo nežinojimas kokia ir kur bus salė.

Apie sporto žaidynes kalbėjo ŠALFASS atstovas R. Dirvonis ir pateikė 17 asmenų komitetą. Šio komiteto nariai sudarys komisijas ir vadovaus atskirų sporto šakų varžyboms. Svarbu sudaryti varžybų kalendorių, kad nesikryžiuotų su kitais renginiais.

PLB seimui rengti komiteto pirmininkas dr. Petras Kisieliūsis sudarė šios sudėties komitetą: kun. Jonas Borevičius, SJ, Juozas Šlauskas, Romas Kasperas, Stasys Džiugas ir Kostas Dočkus. Seimą praveisti užtekėtų trijų dienų. Posėdžiai galėtų vykti viešbutyje, kuriame bus apsistoję didesnė dauguma seimo atstovų arba kitose, visiems lengvai pasiekiamose patalpose (gal Jaunimo Centro didžiojoje salėje?). Seimui rengti komitetas pajamų neturės, o išlaidų gali susidaryti iki 18,000 dol., nes reikės apmokėti dalį kelionės išlaidų Pietų Amerikos atstovams ir kitiems.

Parengiamuosius darbus yra atlikusi V PL jaunimo kongresui ruošti komiteto pirm. Violeta Abariūtė ir sudariusi visas komisijas. Jaunimo kongresas susidės iš daugelio dalių: atidarymo (Chicago), stovyklos (Dainava), studijų dienų (Trent university Peterborough, prie Toronto, Kanada) uždarymo (Montreal, Kanada). Aiškinamasi transportacijos klausimas. Jaunimo kongrese numatoma dalyvaus 500 jaunuolių. Negalutinė jaunimo kongreso samata siekia 280,000 dol. išlaidų su pramatomu 30,000 dol. nedateklumi. Samata yra provizorinė, bet nemanoma, kad labai pasi-keistų.

Banketo komisijos pirmininkė Marytė Rėmienė informavo, kad užbaigiamajam banketui, kuriame galėtų tilpti virš 2,000 žmonių, sunku rasti prieinamomis kainomis salę. Sutartys dar nesudarytos, nes nuomonės įvairuoja dėl sutalpinimo vienoje vietoje suaugusių ir jaunimą. Didžiojoje salėje jaunimui kainos būtų per aukštos. Renkamos nuomonės.

Nakvynių ir transportacijos komitetų pirmininkai — Rima Rėklaitienė (jai nedalyvaujant, atstovavo Br. Juodelis) ir Jonas Baris pageidavo smulkių žinių apie dalyvių skaičių, reikalingas nakvynes, transportaciją ir registraciją.

Posėdyje aptarti iškelti klausimai, padaryti kai kurie nutarimai ir pageidavimai.

Kadangi 1983 metais sukanca 50 metų nuo transatlantinių lakūnų Dariaus

■ laiškai Dirvai

PADEKA ŽURNALISTUI VYTAUTUI KASNIŪNUI

Dėkoju už Drauge (kovo 2) patalpintą "Kuklumas — gyvenimo kelrodis", ir už Dirvoje (kovo 11 d.) — Tautiškumo — gyvenimo ke-liu.

Mažutis pataisymas.

1. "Iki užtarnautos pensijos dirbo Grand Rapids

ir Girėno žuvimo, nutarta PL Dienose atitinkamai paminėti, pakviečiant VYČIŲ atstovą į PLD komitetą.

II PL Dienų komiteto posėdis buvo darbingas ir dalykiškai sprendė visus iškeltus klausimus. Visų komitetų rūpestį sudaro patalpų klausimas, nes reikalinga žinoti planuojant renginius. Patalpas II PLD renginiams numatyta nuomotuoti Illinois universiteto Chicagoje. Patalpos dar nėra baigtos statyti, todėl universitetas nepasirašo sutarties. Statybą žada užbaigti dar šį pavasarį, nes ir universitetui reikalingos patalpos. Jei pavyks susitarti, tai toje pačioje vietoje vyktų sporto varžybos su mažomis išimtimis ir dainų šventė. Salė talpintų 12,000 žiūrovų, pakankamą lietuvių poreikiams.

Jau dabar prasoma lietuvių visuomenė savo 1983 metų atostogas planuoti taip, kad galėtų dalyvauti visuose II PLD renginiuose ir pasidžiaugti lietuvių atsiekimais. II PL Dienos įvyks 1983 m. birželio 24 — liepos 3 d. d. Chicagoje. Užjūrio lietuvių tarpe susidomėjimas yra didelis ir planuojamos ekskursijos. Australija stipriai yra pajudėjusi ir kalba apie 500 dalyvių. Pietų Amerikos ir Europos lietuviai taip pat pradeda judėti. Mes, gyvenantieji šiaurės Amerikoje, pasiroškime ne tik dalyvauti, bet savo brolius lietuvius šiltai priimti.

parapijoj." Aš dar į pensiją neišvažiuau. Tebedirbu: šv. Dvasia tebesukinėja dešinėsios tris pirštus: teikiu seneliams-lėms Dieviškojo Gailestingumo sakramentą — absoliuciją; Dieviškosios Meilės sakramentą — šv. Komunią ir šv. Patepimą, kad seneliai lengviau keliautų į amžinatvę.

2. "Dirbo Telšių vyskupi-jos šatės, Kruopių, Gargždų ir Krekenavos parapijose." Ne Krekenavos, bet Kartenos parapijose.

Viskas pavargsta, viskas praeina, vienas žvilgsnis atgal ir keliaujame į Amžinuosius Namus.

Garbingasis mūsų prezidentas Smetona pasakė: "Peržengęs šešių dešimtų metų slenkstį, aš dariausias artesnis v y r i ausiesiems" ("Smetona" A. Merklio 433 p.).

Aš jau pasiekęs 70 metų ir šešius mėnesius jau senas. Senas grįžti į vaikystę. Bet vaikystė — laimingiausias laikas. Dienos pilnybė — gyvenimo pilnybė — yra Saulės pasislėpime vakare.

Dėkoju Viešpačiui Dievui už žvaigždes, už pavasarinę gėlę, medžius, žaliuojančius laukus, dėkoju už viltį, kuri niekada nemiršta.

Padėka žurnalistinei Vytautui, kuris, nors aš visai nenusipelniau, apie mane gražiai parašė.

Esu iš lietuviškų laukų. Visada noriu tarti Lietuvos vardą, norėčiau turėti balse vėjo užėsį, gilų žodį, kaip jūros gilumą, kad pasaulis išgirstų, kokia lietuvių meilė Lietuvai, kuri buvo ir yra mūsų išdidumo ženklas, kasdieninis tautiško lietuviško šiltas kvapas.

Mielas Vytaute, jei būčiau piemenėlis, pasiūsciau Jums avinėlių. To negalėdamas — tegul mano lūpos taria ačiū, ačiū, ačiū.

Kun. Jonas Žvirblis
Grand Rapids, Mi.

"Amber Holidays"

1982 M. EKSKURSIJOS
Į LIETUVĄ
iš BOSTONO ir NEW YORKO

Maskva/Vilnius:	liepos 19	— \$1135.00
gegužės 5	— \$ 995.00	rugpjūčio 4 — \$1135.00
gegužės 12	— \$1095.00	rugpjūčio 18 — \$1350.00
(su Ryga)		(su Ryga)
gegužės 24	— \$1135.00	rugšėjo 6 — \$1171.00
birželio 2	— \$1135.00	rugšėjo 15 — \$1045.00
birželio 16	— \$1135.00	rugšėjo 27 — \$1082.00
liepos 5	— \$1165.00	spalio 6 — \$ 995.00

Prie šių grupių galima jungtis iš VISŲ AMERIKOS IR KANADOS MIESTŲ, su papildomu mokesčiu. Grupės lydės vadovai.

Registracijos ir informacijos reikalu kreipkitės į:

TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE, INC.

393 West Broadway
P. O. Box 116,
South Boston, Mass. 02127

Telefonas: (617) 268-8764

Norintiems atsikviesti gimines atostogoms — sutvarkome dokumentus.

Istaigai vadovauja:

ALDONA ADOMONIS ir ALBINA RUDZIŪNAS.

Registered Ohio Travel Agent #TA0324

Kviečiame įsigyti šiuos leidinius

Lietuvių Enciklopedija 36 tomai	\$366.00
Encyclopedia Lituanica 6 tomai	\$125.00
Vinco Krėvės Raštai 6 tomai	\$32.60
Iš mano atsiminimų — Petras Klimas	\$13.25
Laukiame užsakymų papildomam L. E. tomui.	
Užsakymus siųsti: J. Kapočius, P O Box 95, So. Boston, MA 02127	
Telef. dieną (617) 268-7730, vakarais (617) 282-2759.	

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

2533 West 71 St., Chicago, Ill.

1410 So. 50th Ave., Cicero, Ill.

Tel.: 476-2345

AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

JIE GIMĖ PIETŲ AMERIKOJE (3)

KĄ MUMS REIŠKIA ŠIAURĖS - PIETŲ SANTYKIAI?

Kodėl šiaurės ir pietų jauniems lietuviams darosi svarbu, labiau negu bet kada, rasti bendrą kalbą? Kodėl yra skubu tai atlikti, kol dar galime vienas su kitu kalbėtis geruoju?

Prieš porą metų rašė prancūzas J. J. Servan Schreiber: "Kuomet dar viskas tebebuvo įtampa tarp Amerikos ir Arabijos, Taifo mieste įvyko neįprastas, naujoviškas dalykas, simbolis dabartinės ekonominės ir monetarinės suirutės: audiencija, kurios skubiai paprašė pas karalių Faisalį JAV-bių finansų sekretorius, Mr. William Simon."

Audiencijos metu, rašo J. J. Servan Schreiber, William Simon prašęs karaliaus suteikti doleriui galimybę atsigauti ir prašęs padėti išvengti bankrotų grandies. Prašė jis investuoti tūzinus ir tūzinus tūkstančių milijonų dolerių į amerikietiškus bonus. Siūlė investaciją garantuoti Fort Knox auksu ir Federal Reserve fondu.

1980 metų pavasarį, galintis vokiečių Bundesbank irgi išmėgdė iš Arabijos Centrinio Banko sutartį liečiančią tūkstantmilijoninius bonų užpirkimus. Ta proga vėl prideda J. J. Servan Schreiber: "Šis įvykis atžymėjo naftos galybės įžengimą į vakarų pramonės ir pinigų sanktosanktūramą", suprask, į griežčiausiai iki šiol saugomą vaka-

JURATĖ STATKUTĖ
DE ROSALES

rų Europos pinigų tvirtovę. Visa tai vyko prieš kelis metus.

Kuomi padėtis nuo ano laiko pasikeitė? Bundesbankas, keistu likimo žaismu, šiandieną priklauso arba nuo sovietų malonės išperkant anais petrodolieriais remiantis skolintus pinigus Lenkijai, arba jis turi prašyti JAV-bių tos pačios skolos nuosimčius mokėti, idant visa vakarų Europos ekonomija nesugriūtų... Idomu, kodėl anie arabų petrodolieriai buvo išskolinti sovietų orbitos kraštams? Ar todėl, kad yra laukiama sovietų natūralaus gazo tiekimo?

JAV-bės, per tą patį laiką tarpą, visomis išgalėmis bandė atsipalaiduoti nuo naftos embargo pavojaus. Aliaskos versmės, Meksikoje rasti dideli naftos kiekiai, tvirta sąjunga su demokratine Venezuela, rimta atsargų sudarymo politika, šiandieną privertė OPEC kraštus arba mažinti naftos gamybą, arba sutikti su dalinu naftos kainų kritimu. Tačiau tokia padėtis nėra ilgalaikė. Geopolitiniai ilgainiui neišvengiamas arabų bloko flirtas su sovietais, su Centro Amerika besirubežiuojančios ir visada į kairę pakrypusios Meksikos fantazijos, neišvengiamai turės kaskart labiau

didinti JAV-bėms vienintelių dviejų ištikimų kaimynų svarbą: Kanados ir Venezuelos. Tiesa, abu kaimynai ne tiek gal yra ištikimi, kiek norom nenorom surišti su JAV jau vien todėl, jog visuose juose galioja gana tobula demokratinė santvarka ir visiems trim vienodai nesmagi yra sovietų įtaka pasaulyje.

Jei Kanada priklauso prie išsivysčiusios pramonės kraštų, tai Venezuela randasi labai skirtingoje padėtyje: iš vienos pusės ji yra svarbus OPEC narys, iš kitos pusės ji yra ekonominiai atsilikusių trečiojo pasaulio atstovė.

Net tuo atveju, jei Venezuela pavyktų (iš dalies jau pavyksta) išsinierti iš trečiojo pasaulio vargo, niekas nepakeis Venezuelos geografinės padėties tarp Kolumbijos (neapdovantos, kaip Venezuela, fantastiškais žemės turtais) ir pro-kubietiškos Guyanos, kuri yra vienas iš labiausiai atsilikusių Pietų Amerikos kraštų. Ko greičiau Venezuelos gyventojai išsineria iš gyvenimo žemo lygio, ko arčiau Venezuela atsistoja prie JAV-bių gyvenimo lygio, to labiau ją užplūsta Centro ir Pietų Amerikos bėgliai bei imigrantai, to labiau ją prispaudžia aštrus pinigų vertės bei gyvenimo lygio kontrastas su josios kaimynais.

Vakarų pasaulio lietuviai yra išsidėstę pagal visame nesovietiškaime ruože vyraujančią tvarką

Šiauriniuose kraštuose gimę lietuvių vaikai šiuo metu išgyvena pasenusios pramonės sistemos konvulsiską kitimą į kompiuterių erą; jie išaugę aplinkumoje, kurioje bendravimas tarp tėvų ir vaikų buvo gyvenimo sąlygų mažintas iki vos pakenčiamo minimumo; jie nesugeba remtis tėvų patirtimi, bet mainais jie yra gavę iš tėvų medžiaginiai idealias gyvenimo sąlygas.

Trečiojo pasaulio kraštuose gimę jauni lietuviukai yra išlaikę artimo bendravimo įprotį su tėvais ir tėvų namais, bet jie auga žymiai blogesnėse medžiaginėse sąlygose, jų galimybės išvykti mokytis į užsienį yra beveik lygios nuliui dėl siaučiančios jų kraštuose infliacijos, o savo krašto mokyklose jie yra išstatyti į areną kruvinių varžybų, kurios visame trečiame pasaulyje vyksta tarp vakariečių ir sovietų dėl įtakos zonų.

Negausią atskirą grupę sudaro 700 lietuvių gyvenančių Venesueloje ir tos kelios šeimos kurios šaknis suleido Saudi Arabijoje, būtent dviejų OPEC kraštų

PUIKIAUSIUS KAILIUS RASITE

Chicagoje pas vienintelį lietuvių kailininką

NORMANĄ BURŠTEINĄ

185 N. WABASH AVE. CHICAGO, ILL. 60601

Tel. krautuvės (312) 263-5826; namų (312) 677-8489.

lietuviai. Venezuelos lietuviai, ir ypač Venezuelos lietuvių jaunimas, sudaro tą natūralų tiltą, kuris gali suvesti draugen šiaurės ir pietų lietuviškus prieauglius: Venezuelo jauni lietuviai turi labai daug bendro su šiaurės jaunimu ir dar daugiau bendro su trečiojo pasaulio jaunimu.

Palyginimui galėtume pav. įsivaizduoti tris šeimas. Viena šeima yra turtingų pramonininkų giminė, bet josios išorinė turta jau nebepalaiko tokios įplaukos, kaip anksčiau. Kita šeima gyvena vargingai, netikėtai rado naftos savo žemėje, bet dar nemoka atsisiradusio turto racionaliai naudoti, ir, be to, ji turi daug labai sunkiai gyvenančių giminių, kurie atsisako badu mirti ir ruošiasi sukilti su ginklu rankoje. Ar anie pramoninkai sugebės laiku pasidalinti savo patyrimu, tam, kad visi vienodai galėtų naudotis pirmosios šeimos patirtim ir mokslu, antrosios privileijuota padėtimi ir trečiosios veržlumu?

Pareiga šias tris — šiandieną jau labai skirtingas — jaunų lietuvių grupes sutelkti į vieną lietuvišką pajėgą išpuola Pasaulio Lietuvių Bendruomenei, kiek tai liečia vyresnius, ir Pa-

saulio Lietuvių Jaunimo Sąjungai, kiek tai liečia patį jaunimą. Svarbu yra pabrėžti, kad ta pareiga, šiuo momentu, jau yra neatidėliotina.

(Bus daugiau)

STIPENDIJA
LITUANISTIKAI
STUDIJUOTI

Muziko Broniaus Jonušo našlė Emilija Jonušienė savo vyro atminimui įsteigė kasmetinę

Broniaus Jonušo stipendiją.

Stipendija duodama studentui-ei, kuris-ri šalia savo tiesioginių studijų studijuoja ir lituanistinius mokslus. Iš kandidato pageidaujama, kad jie ar ji būtų aktyvūs lietuviškų jaunimo organizacijų nariais ir būtų veikūs lietuviškoj dirvoj.

Stipendijos dydis — 1000 dolerių.

Kandidatus stipendijai gali siūlyti kiekviena lietuviškoji jaunimo organizacija iš bet kurio kontinento, įvairūs kiti sambūriai ar vienetai. Siūlymai — rekomendacijos priimamos iki 1982 birželio 15 dienos. Stipendijai kandidatą parinks sudarytas teisėjų komisija. Kandidatus siūlyti šiuo adresu:

Emilija Jonušienė
9927 Deronshine
Omaha, Nebr. 68114.

Šių metų stipendija bus jau penktoji. Pirmąsias laimėjo: Robertas Saldys iš Brazilijos, Marytė Bizinkauskaitė iš Bostono, Vilijus Dundzila iš Chicagos ir Teresė Gaidelytė iš Omahos.

E. J.

KELIONĖS Į
LIETUVĄ — 1982

Speciali 17 dienų kultūrinė ekskursija su 11 dienų Lietuvoj, 3 Leningrade, 2 Maskvoj. Ši ekskursija skiriama universitetų studentams suaišinti su Lietuvos kultūrinio ir artistinio gyvenimu.

Birželio 17-liepos 3\$1,679.

16 DIENŲ ESKURSIJOS

balandžio 28-gegužės 13\$1,599
rugsėjo 15-30\$1,599
gruodžio 21-sausio 4\$1,549
Kellonė: Varšuvoj 2, Vilniuj 6, Rygoj 4, Frankfurte 1.

11 DIENŲ ESKURSIJOS

gegužės 12-22\$1,229
birželio 2-12\$1,229
rugpjūčio 18-28\$1,229
rugsėjo 1-11\$1,229
Kellonė: Varšuvoj 2, Vilniuj 6, Frankfurte 1

gegužės 27-birželio 5\$1,229
liepos 22-31\$1,289
spalio 7-16\$1,199
Kellonė: Maskvoj 1, Vilniuj 6, Leningrade 2

Ekskursijų kainos bazuojamos pagal lėktuvų kainas su Lufthansa iš Bostono ir New Yorko arba Finnair iš New Yorko. Visos mūsų ekskursijos yra palydimos prityrusių palydovų iš mūsų įstaigos. Vietų skaičius ribotas. Dėl smulkesnių informacijų kreiptis:

BALTIC TOURS
8 White Oak Road
Newton, MA 02168
(617) 969-1190

Daromi giminių iškviatimo dokumentai

WANTED JOURNEYMAN
TOOL & DIE MAKER
with job shop experience. Small California stamping job shop looking for experienced progressive die experts. Willing to grow with Santa Clara company catering to electronic industry. Salary open. Benefits. Profit sharing. Top men only need apply. Send resume to:
U. S. NATIONAL TOOL & MFG. CO.
1059 Digital Ave.
Santa Clara, Cal. 95050
or call 1-408-727-5787
(12-14)

BOSTONO LIETUVIAI

KUNIGAİKSTIS ALGIRDAS BOSTONE

Kovo 14 d. Tautinės Sąjungos namuose Bostone, Lietuvių Moterų Federacijos Bostono klubas surengė dr. Algirdo Budreckio knygos: "Didysis Lietuvos kunigaikštis Algirdas" sutikimą. Salė buvo pilna susirinkusių ne tik moterų klubo narių, bet ir daugybės svečių. Programą pradėjo klubo pirmininkė Elena Vasyliūnienė. Ji supažindino su knygos autorium dr. Algirdu Budreckiu, o toliau kalbėjo apie pačią knygą Didysis Lietuvos Kunigaikštis Algirdas.

DLK Algirdas senovės Lietuvos valstybininkas, vienas gabiųjų pagoniškos Lietuvos valstybininkų, ligi šiol nebuvo susilaukęs išsamios studijos lietuvių kalboje, o taip pat nesąstambesnių monografijų ir kitomis kalbomis. Algirdas buvęs svarbus veikėjas Rytų Europos istorijoje. Ir taip pirm. E. Vasyliūnienė palietė veik visus knygos skirsnelius, kurių yra 42: Algirdas, Gedimino valstybė, Jaunutis, Kryžiuočių ordinas, Kryžiaus karai, Perversmas, Algirdo imperija, Algirdo mirtis ir kita. Kaip Algirdas išplėtė savo imperijos žemes nuo 350,000 iki 700,000 kv. kilometrų.

Dr. Algirdas Budreckis rinkęs šiai knygai medžiagą iš įvairių Amerikos universitetų ir visų kitų prieinamų šaltinių.

Aktorė-režisierė Aleksandra Gustaitienė paskaitė istorinės poezijos: Maironio, Aisčio ir Brazdžio, kuri buvo palydėta labai gausiais plovimais.

Šaulių rinktinės pirm. inž. Juozas Stašaitis trumpai pasveikino autorių dr. A. Budreckį ir padėkojo jam už šį gražų įnašą į Lietuvos istoriją.

Jono Vanagaičio šaulių kuopos vardu dėkojo Elena Juciūtė, didžiūdamosi, kad autorius yra šios kuopos narys.

Gi pačią knygą išleido LŠST Simo Kudirkos vardo šaulių kuopa New Yorke.

Knygos autorius dr. Algirdas Budreckis trumpai supažindino su savo darbu, kuris tęsėsi 3½ metų medžiagos surinkimui, ½ metų pirmajam rašimui ir apie 3 metus galutiniam rašimui. Gi pats išleidimas dar užsitęsęs net 5 metus. Autoriaus noras buvęs, kad knyga pasirodytų 1977 m., t. y. 600 metų DLK Algirdo mirties sukakčiai paminėti. Toliau trumpai papasakojo, kodėl apie DLK Algirdą mažiausiai buvę rašoma, net ir mūsų istorikų, nes kai kas jį laikęs pasukusiu į rytus. Tikrumoje tai buvęs labai gabus ir stiprus Lietuvos valdovas, kuris taip išplėtė Lietuvos sienas. O jo gražus sugyvenimas su broliu DLK Kęstučiu neturįs istorijoj sau lygaus.

Po visų kalbų, buvo dar ir klausimų, į kuriuos autorius mielai atsakė ir aiškino, o po to sekė vaišės.

Ši nauja knyga Didysis Lietuvos Kunigaikštis Algirdas yra didelis įnašas į Lietuvos istorijos žinyną. Padėka dr. Algirdui Budreckiui už šį veikalą, LMF Bostono klubui su jos pirmininke Elena Vasyliūnienė už supažindinimą su šia knyga. Verta visiems ją perskaityti, o ypač jaunajai kartai susipažinimui su DLK Algirdu ir Lietuvos istorijos ta dalimi.

LAISVĖS VARPUI 28-RI METAI

Kovo 7 d. sukako lygiai 28-ri metai kai veikia Laisvės Varpas. Jis pradėjo darbą 1954 m. kovo 7 d. Žinant mūsų visuomeninio ir kultūrinio darbo sunkumus, tai neeilinė sukaktis, atsižvelgiant ne tiek į metų skaičių, kiek į atliktą darbą ir nepertraukiamas pastangas garso bangomis jungti lietuvių įvairiose vietovėse lietuvių bei išlaikyti už Lietuvos ribų. Tą sukaktį Laisvės Varpas paminės pavasarinio koncertu, kuris rengiamas balandžio 25 d. 3 val. po pietų So. Bostono Lietuvių Piliečių Draugijos salėje. Tai bus 45-tas Laisvės Varpo kultūrinis rengi-

nys. Jame programą atliks komp. Juliaus Gaidelio vedamas Bostono vyrų sekstetas.

Pagrįstai gali didžiulis visi tie, kurie savo darbu ar pinigų prisidėjo, kad Laisvės Varpas galėjo tiek metų sėkmingai veikti. Nėvengdamas papildomo darbo ir išlaidų, jis visą laiką stengėsi savo programomis pasiekti galimai daugiau lietuvių. Tuo tikslu jis kartais buvo perduodamas net iš dviejų radijo stočių iš Bedfordo ir Worcesterio, o vėliau Brocktono ir Cambridge, o paskutiniu metu iš Brocktono AM ir FM radijo stočių.

Per tuos 28-rius metus Laisvės Varpas paruošė ir perdavė virš 2,000 programų, suorganizavo 44 kultūrinius renginius ir buvo pradininkas specialių programų anglų kalba įvairioms amerikiečių stotims Vasario 16-sio ir Tragiškųjų birželio įvykių sukakčių proga. Dabar tokias programas ruošia JAV LB-nės Visuomeninių reikalų taryba ir Amerikos Lietuvių Taryba.

Dabar Laisvės Varpas transliuojamas sekmadieniais nuo 9 val. ligi 10 val. ryte iš WCAV FM banga 98 radijo stoties Brocktone. Jo organizatorium ir nuolatiniu vedėju nuo pat pirmųjų įsikūrimo dienų yra Petras Viščinis. Jis dėjo pastangas, kad Laisvės Varpą perimtų kuri nors bendrinė mūsų organizacija, bet tai nedavė rezultatų. Tad Laisvės Varpo testinumas nėra užtikrintas. Iš ligšiolinių jo talkininkų ir bendradarbių niekas nesutinka imtis pilnos atsakomybės, kurią sudaro programos paruošimas ir finansinių reikalų suorganizavimas. Kas atsitiks su Laisvės Varpu, kada P. Viščinis dėl vieno ar kitų priežasčių negalės atlikti to darbo? Ši aplinkybė temdo gražią Laisvės Varpo sukaktį.

MIRĖ ONA ŠIDLAIUSKIENĖ

A. a. Ona Šidlauskienė, seniau gyvenusi So. Bostone, o vėliausiai Braintree, mirė kovo 6 d. Palaidota, po šv. mišių šv. Petro lietuvių

DETROITO LIETUVIAI

Antanas Grinius

HAMILTONO MERGAIČIŲ CHORO AIDAS VIESNAGĖ

Hamiltono mergaičių choro Aidas koncertas surengtas kovo 14 d. Kultūros centre praėjo dideliu pasisekimu. Į koncertą atsilankė apie 350 žmonių.

Pakilus uždangai išvydome labai tvarkingai sustojusi, gražių mergaičių chorą su jų vadovu muz. Jonu Govėdu. Buvome sužavėti jaunom gražiom lietuvaiteimis ir jų puikiais tautiniais rūbais... Scenoje kabėjo gražus meniškasis užrašas: Valio — Aidas — Valio — skambėkite dainos aidėkite! Užrašo apačioje nupieštos dvi Kanados vėliavėlės. Šiame išėjime mergaičių choras padainavo 6 dainas ir sol. Rimas Strimaitis 3 dainas.

Antrame išėjime mergaitės apsirengusios žaliomis bliuskutėmis ir baltais sijonėliais padainavo 3 dainas, liaudies dainų pyne ir su sol. Rimu Strimaičiu E. Tosei Serenadą.

Po pertraukos pasipuošusios mergaitės raudonomis bliuskutėmis ir baltais sijonėliais išsirikio scenoje. Klubo pirmininkas Kazys Gogelis pranešė, kad choras švenčia savo 11-tąjį gimtadienį. Buvo įnešta gėlių puokštė ir visoms choristėms įteikė po raudoną rožę. Šiame išėjime choras padainavo 6 dainas ir 1 su sol. R. Strimaičiu. Publika

parapijos bažnyčioje, kovo 9 d. šv. Mykolo kapinėse. Į laidotuves buvo atvykęs sūnus dr. Kazys Šidlauskas iš Chicagos, kuris ALTo pirmininkas, o taip pat dukterys iš įvairių vietovių.

Nuliūdime liko: sūnus dr. Kazys Šidlauskas, dukterys: Ona Radomskienė, Juzė Jakubėnienė, Marija Gorodeckienė, Elena Dambriūnienė ir Česlava Aleksonienė. Taip pat paliko 13 vaikų ir 8 provaikščius.

PARENGIMAI

• Kovo 28 d. Video Teatro komedija "Televizija lietuviams" So. Bostono Lietuvių piliečių Draugijos salėje. Pradžia 3 val. po pietų.

• Balandžio 18 d. šv. Petro parapijos banketas Lantana restorane.

• Balandžio 18 d. Baltų Draugijos koncertas First & Second Church salėje, Bostone.

• Balandžio 25 d. Laisvės Varpo pavasarinis renginys So. Bostono Lietuvių Piliečių Draugijos salėje.

• Gegužės 2 d. Motinos Diena Tautinės Sąjungos namuose, So. Bostone.

chorui plojo po kiekvienos dainos, o jam nutilus ilgai jie dar plojo.

Lietuvių Balso klubo pirmininkas Kazys Gogelis padėkojo chorui už padainuotas dainas ir palinkėjo dar ilgus, ilgus metus dainuoti.

Dievo Apvaizdos parapijos choro vardu į sceną buvo įneštas krepšys gėlių.

SLA 352 KUOPOS SUSIRINKIMAS

SLA 352 kuopos susirinkimas įvyko kovo 14 d. Lietuvių namuose. Susirinkimą atidarė ir jį pravedė kuopos pirmininkas Antanas Norus, sekretoriavo Petras Januška. Atsistojimu ir tylos minute buvo pagerbtas miręs kuopos išdo globėjas inž. Jonas Gaižutis, o finansų sekretorei Elzbietai Jodinskienei, netekus mylimos sesutės Emilijos Stragytės-Statkienės, pareikšta užuojauta. Praeito susirinkimo protokolą perskaitė Petras Januška, valdybos nariai padarė pranešimus: pirmininkas Antanas Norus, finansų sekretorė Elzbieta Jodinskienė ir išdo globėjas Bronius Burba.

Į įvykstantį SLA seimą liepos 5 d. St. Petersburg, atstovais išrinkti: A. Norus, P. ir B. Januška, E. Jodinskienė, B. Burba ir A. Grinius.

Lietuvių Melodijoms ir Lietuvių Balsui paskirta po 10 dol. Yra numatytas vasaros metu surengti išvažiavimą-pikniką. Ateinantis susirinkimas įvyks po vasaros atostogų. Kuopos nariai nario mokesčio reikalu kreipiasi į finansų sekretorę E. Jodinskienę 2764 25th St., tel. 894-2124. Susirinkimas nors ir nebuvo gausus, bet darbingas ir sklandus.

Po susirinkimo visi dalyviai E. Jodinskienės buvo pavaišinti.

REKOLEKCIJOS ŠV. ANTANO PARAPIJOJE

Šv. Antano bažnyčioje šiais metais rekolekcijos prasidės kovo 25 d. 7 val. vak. ir tęsis tris dienas. Rekolekcijas praves kun. Vytautas Pikturna, šiuo metu gyvenantis Floridoje. Jo bus laikomos ryto 9 val. mišios ir pasakyti trumpi pamokslai ir vakarais 7 val. konferencijos. Šeštadienį, konferencija 5 val. vakare. Tą vakarą bus ir daugiau kunigų.

KAZIUKO MUGĖ

Visų mėgstama ir sutraukianti daug žmonių skautų Baltijos ir Gabijos tuntų rengiama Kaziuko mugė įvyks kovo 28 d. Dievo Apvaizdos parapijos Kultūros centre.

Bostono Lietuvių
Federalinė Kredito Unija

Moka augščiausius nušimčius už santaupų indėlius
Duoda paskolas įvairiems reikalams

Kiekviena taupymo sąskaita apdrausta

TAUPA LITHUANIAN FEDERAL CREDIT UNION
368 W. Broadway, P. O. Box 95, Boston, MA 02127
LIETUVIŲ PILIEČIŲ DRAUGIJOS PATALPOSE — 2-rame AUKŠTE

Darbo valandos kasdien nuo 10:00 ryto iki 2:00 popiet.

šeštadieniais nuo 11:00 val. ryto iki 2:00 popiet.

Telefonas (617) 268-7730

Taupa

ATSIŠVEIKINANT SU A.A. SIMONU LANIAUSKU

Jei galima būtų sutikti su tuo, kad dažnai asmens vardas, jam suteiktas Krikšto metu, jį savotiškai charakterizuoja, tai Simono vardas, kurį taip garbingai nešiojo savo gyvenimo kelionės žemėje metu Simonas Laniauskas, pagal Senojo Testamento duomenis, jam atitiko savo legendarine simbolika. Simeonas, antrasis patriarcho Jokūbo sūnus, buvo laikomas religinio ir tautinio uolumo ženklu.

Linksmas, kalbus, simpatingas, gilių įsitikinimų ir principų žemaitis, nebijojęs reikšti ir ginti savo nuomonės, tuo pačiu gerbdamas ir kitų, po sunkios ligos Simonas Laniauskas š. m. kovo mėn. 17 dieną pasitraukė iš gyvųjų tarpo, palikdamas gedinčią žmoną Stasę (Deputyte) ir keturis vaikus:

A. A. Simonas Laniauskas studentavimo metais Kaune.

dr. Marių, dailininką Rimantą, Azijos kraštams "Readers Digest" vyriausią

redaktorių Viktorą, ir Reginę šilgalienę. Jie buvo jo gyvenimo pagrįsto pasididžiavimo priežastimis.

Simonui ir Stasei Laniauskams, nežiūrint tremties tragizmo ir čia Amerikoje kūrimosi problemų, pavyko išauginti mūsų tautai naudingą ir visapusiškai pozityvią naują kartą, kurią randame lituanistinėje mokykloje, lietuvių menininkų parodose ar tarptautinės reikšmės spaudoje.

Simas Laniauskas, gimęs 1908 metais Žemaitijos širdyje (Navarėnuose, Telšių apskrityje), baigė ekonominius mokslus Vytauto Didžiojo Universitete 1942 metais. Jam buvo pažįstamas spaudos darbas iš jo tarnybos Mūsų Laikraščio administracijoje, o švietimo sritis jam buvo artima ir mėgiama, Vilniuje įsigijęs amatų mokyklos mokytojo laipsnį. Jei tarnyba yra šeimos pragyvenimo šaltiniu, tai švietimo darbas pabėgėlių stovyklose ir Amerikoje jau tampa idealisto veiksmu. Mokytojavo jis Diepholzo stovyklos gimnazijoje, buvo tos gimnazijos vicedirektorium, o vėliau, įsikūręs Clevelande, tęsė lietuviško švietimo darbą lituanistinėse mokyklose.

Nuo ankstyviausios jaunystės išaugintas ateitininkų ideologijos dvasioje, jis jai liko ištikimas iki mirties tačiau ir mūsų visuomeniniame gyvenime pasižymėjo tikru krikščionišku bei demokratišku nusistatymu, draugaudamas su visais ir gerbdamas visus. Jis buvo mėgiamas pobūvių svečias, savo sąmojumi ir malonia kalba sudarydamas apie save malonią, bei įdomiai inteligentingą nuotaiką.

Ateitininkų veikloje jis buvo energingas ir įtakingas asmuo, būdamas pirmosios JAV Vyresniųjų Ateitininkų Federacijos Centro Valdybos nariu, o Kaune 1932 mokslo metais buvo išrinktas į žemaičių studentų Simono Dauganto Draugijos Valdybą. Jo asmenyje jungėsi patys gražiausieji mūsų tautos bruožai: gilus patriotizmas, stiprus tautinės pareigos supratimas ir taurus krikščionybės idealų įgyvendinimas. Nežiūrint pašlijusios sveikatos ir silpstančių fizinų jėgų, Simonas Laniauskas rūpinosi Dainavos stovyklaviete, kurios rėmėjų tarpe jis buvo daugelį metų. Jo pasigęs ne vien jo šeima, bet ir visa lietuviškoji visuomenė. O tie, kuriems buvo džiaugsmo jį asmeniškai pažinti, pasigęs jo gražios, žemaitiška tarpe nuspalvintos kalbos, ir jo malonaus, tauraus asmens.

Anapus marių, kur liko Maironio apdainuotoji šat-

Ilgų metų Susivienijimo Lietuvių Amerikoje tradicija — kiekvienais metais SLA Centre paminėti Lietuvos Nepriklausomybės sukaktį tęsiama. Šiais metais Lietuvos Nepriklausomybės minėjimas buvo vasario 28 dieną, dalyvaujant SLA Pildomajai Tarybai, kuri tuo metu posėdžiavo SLA Centre New Yorke. Susirinko nemažas būrys Susivienijimo draugų ir svečių. Pagrindines kalbas pasakė Lietuvos generalinis konsulas Anicetas Simutis ir Susivienijimo Lietuvių Amerikoje prezidentas Povilas Dargis. Po minėjimo buvo vaisės ir pabendravimas. Charles Binkins nuotr.

rija ir Telšių Vyskupystės garbinga istorija, nebus supiltas naujas kapas. Jis liks čia, kur gyva laisva tautos šaka, renkanti gausų derlių iš tokių asmenų gyvenimo, kokį vedė Simonas Laniauskas. Tebūnie jam lengva svetinga Amerikos žemelė, kurią jis praturtino mūsų kultūros žiupsniu ir naujos kartos, tvirtas šaknis turinčiais, talentais. Aurelija Balašaitienė

• PATRIA prekybos namuose, 794 E. 185 Street, Clevelande, yra didelis pasirinkimas vietinių ir importuotų maisto produktų, įvairių skanumynų, lietuviškos juodos duonos, o dovanų skyriuje yra gintaro, plokštelių, audinių, knygų ir lietuviškų sveikinimo kortelių. Prašome atsilankyti. Telefonas 531-6720.

A. † A.

SIMONUI LANIAUSKUI

mirus, sunkaus sielvarto slegiamus jo žmoną STASĘ, dukterį REGINĄ SILGALIENĘ, sūnų dr. MARIŲ LANIAUSKĄ su šeimomis bei sūnus RIMANTĄ ir VIKTORĄ, o taip pat mirusio brolius bei kitus gimines giliai užjaučiame ir drauge liūdime

Rima ir Algis Tamošiūnai,
Birutė Skorubskienė,
Marta ir Vytautas Aleksandras
Račkauskai

A. A.

SIMONUI LANIAUSKUI

mirus, jo žmonai STASEI, dukrai REGINAI, sūnams RIMANTUI, VIKTORUI, MARIUI, anūkams ir artimiesiems gilią užuojautą reiškiamo ir kartu su jais liūdime

Ona ir Povilas Skardžiai
Ina Korzel-Skardytė
Jonas Skardis
Sofija Zamalienė

A. A.

SIMONUI LANIAUSKUI

mirus, žmonai STASEI, dukrai REGINAI, sūnams RIMANTUI, VIKTORUI, MARIUI ir jų šeimoms reiškiamo nuoširdžią užuojautą

Stefa ir Jonas Garlai
Ona ir Kęstutis Žygai
Nijolė ir Paulius Žygai
Gražina ir Arūnas Kavaliūnai

The Best for Less Weddings and
Portraits

TALIS STUDIO

15606 St. Clair Avenue
Cleveland, Ohio 44110
Tel.: (216) 692-1515

JEI JUMS REIKIA UZDENGTI STOGĄ, PATAISYTI AR PASALINTI VARVĖJIMĄ, KREIPKITĖS Į

LATVIAN ROOFING

Cleveland telef. (216) 521-2182
DARBAS ATLIEKAMAS GREITAI IR SAŽININGAI.

Dengiamo stogus apartamentams, Hot roofs. Tvarkome kaminus ir vandens nutekėjimo vamzdžius. dedame po stogu kablius kontroliavimui ledo užsikimšimo. Taip pat atliekam dailidės darbus.

MARTINS ir KUNARS KAULINS Lakewood, Ohio

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

Della E., William J. Sr.,
William J. Jakubs Jr. ir
Barbara Jakubs Schmidt
Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai
936 East 185th Street, Cleveland, Ohio 44119
Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

Darbas su šypsena ruošiantis Kaziuko mugei

Tradicinė Vilniaus šventė — Kaziuko mugė ši sekmadienį, kovo 28 d. įvyks Clevelande, Dievo Motinos parapijos salėje. Šios pavasario šventės rengėjai Neringos tuntas, Pilėnų tuntas ir Klaipėdos vietininkija. Visą Clevelando skautiją sparchiai ruošiasi artėjančiai šventei. Sesės ir broliai nepasitenkina tik sueigų vakarais bet ir savaitės bėgyje renka apipavidalinti savo pačių rankų darbus.

Praėjusi pirmadienį užėjus į Neringos tunto sueigą, radau lyg biteles susispietusias seses siuvinėjant, klijuojant, braižant. Neringos tunto tūntininkė v. s. Stefa Gedgaudienė su šypsena ėjo nuo vienos grupės prie kitos stebėdama darbą. Vadovės Rasa Petraitytė, Nijolė Rukšėnienė, Virginija Juodišūtė, Amanda Muliolienė, Julija Taorienė, Daina Tatarūnienė jau daugelį savaitių rūpinasi, kad draugovių darbeliai būtų užbaigti.

Už sienos virtuvėje skambėjo mamų balsai. Netrukus ir man užrišo prijuostę ir pristatė prie darbo. Tėvų komiteto pirmininkė Dana Šiupinienė aiškino, kad ši vakarą reikia padaryti tūkstantį kaldūnų. Mugės vyriausia šeimininkė pamini, kad ateinanti sekmadienį svečiai mugėje galės taip pat pasivaikinti ku-

gelio, viščiuku bei kitais skanėstais. Saldumynų stalą puoš mamų tortai ir pyragai. Darant kaldūnus pasigirdavo "gal žinai gerą torto receptą?" ir t.t.

Iš skaučių sužinau, kad stalus puoš verbos, mediniai drožiniai, įvairūs žaisliukai, keramika, meduolių širdelės, riestainiai ir kitos gėrybės.

Sueigai įpusėjus visos sesės rinkosi į viršutinę salės sceną pasiruošti užbaigusių vaizdeliui "Grybų ka-

Regina Nasvytienė (kairėje) režisuoja vaidinimą "Grybų karas", kuris bus suvaidintas Kaziuko mugėje ši sekmadienį, kovo 28 d. Clevelande Dievo Motinos parapijos salėje.

J. Garlos nuotr.

ras". Vaizdelį režisuoja R. Nasvytienė. Dainėles mokė V. Juodišūtė, akordeonų pritariant Rimui Biliūnui.

Nuskambėjo dainos: "Vai kelkitės vaikeliai", "Aš tavę pamačiau" ir t.t. Roles skaitė įvairūs grybai, miško žvėreliai, paukščiai. Jaunoji sesė pribėgus prie mamytės prabilo: mama, man reikia peteliškės kostiumo, aš skrajosiu". Sunku žodžiais išreikšti kiek džiaugsmo darbe, kiek skautiškos nuotaikos ruošiantis mugei. Broliai nors ir išsisklaidę kitose patalpose savo darbais taip pat stengiasi neatsilikti nuo sesių.

Už poros dienų skaučių ir skautų darbai sužydės ant stalų parapijos auditorijoje.

Tikuosi, kad visa Cleve-

VIRSUJE: Skaučių ir skautų mamytės su šypsena talkina Kaziuko Mugės ruošoje. Iš kairės: Stungienė, Johansonienė, Bartkuvienė, Bakūnienė, Dundurienė, Majorovienė Tallat-Kelpšienė ir vyriausia Mugės šeimininkė B. Mainelienė.

J. Garlos nuotr.

lando visuomenė atvyks pasidžiaugti skautiškos šeimos darbais bei skautiškoj aplinkoj pabuvoti pirmoje pavasario šventėje. Į mugę atvyksta iš Chicagos Aušros Vartų, Kernavės ir Lituanikos tuntų sesės ir broliai, bei vadovai.

Iki malonaus pasimatymo mugėje ši sekmadienį.

(ib)

AFGANISTANO LAISVĖS DIENA

Š. m. kovo 10 Baltuosiuose Rūmuose, Washington, prezidentas Reaganas pasirašė deklaraciją, paskelbdamas kovo 21 dieną Afganistano Laisvės Diena. Į šias iškilmes buvo pakviesti įvairių etninių grupių, spaudos ir JAV Kongreso atstovai. Taip pat dalyvavo apie 30 Europos Parlamento narių. Europos Parlamento delegacijai vadovavo vicepirm. dr. E. Klepht.

Iškilmėse dalyvavo ir žodį tarę buvęs JAV Valstybės sekretorius William P. Rogers, viceprezidentas George Bush, Europos Parlamento vicepirmininkas Dr. E. Klepht bei Afganistano laisvės kovotoja, kuri įteikė prez. Reaganui laisvo Afganistano vėliavą, tardama, "tikiu, kad ateinančios Afganistano kartos bus laisvos". Prez. Reaganas tarė stiprų Afganistano laisvės kovą remiantį žodį ir pasirašė deklaraciją. Viceprezidentas George Bush savo žodyje pabrėžė, kad ir Pabaltijo valstybės yra panašios aukos kaip Afganistanas.

Iš lietuvių dalyvavo Dr. K. Bobelis, taip pat ALTO, Lietuvių Bendruomenės, spaudos ir respublikonų partijos atstovai. Iškilmingas Afganistano Laisvės Dienos atidarymas įvyks kovo 21 d. prie Washingtono paminklo, Washington, taip pat Chicagoj, Los Angeles, New Yorke, Bostone ir kituose miestuose.

Po iškilmių Baltuosiuose Rūmuose, Valstybės Departamente įvyko politinis seminaras. Ten kalbėjo Valstybės sekretoriaus pavaduotojas, ambasadorius W. J. Stoessel ir keli kiti aukštieji Valstybės Departamento pareigūnai.

Po to įvyko diplomatinis priėmimas.

(E)

Repetuojant Kaziuko mugę vaidinimą Grybų karas...

J. Garlos nuotr.

MATAS & TURNER REALTY

501 E. 185 St. Euclid, Oh. 44119

(216) 486-2530

RITA MATAS - G.R.I.-BROKER

Certified Appraiser

Visi maloniai kviečiami dalyvauti
ŠV. KAZIMIERO LITUANISTINĖS MOKYKLOS

25 metų sukakties minėjime —

K O N C E R T E

šeštadienį, balandžio 3 d., 7 val. vak.

DIEVO MOTINOS PARAPIJOS AUDITORIJOJE.

Dainų, muzikos, tautinių šokių ir dailiojo žodžio programą atliks daugiau kaip 100 Clevelando jaunimo — dabartinių ir buvusių mokinių.

Programai vadovauja muz. Alt. ir O. Mikulskiai.

Po programos — vaisės ir šokiai.

Bilietai — po \$3.00, jaunimui ir pensininkams po \$2.00 — gaunami pas D. Ješmantą, tel. 692-3634, DMNP parapijos kavinėje ir prie įėjimo.

Jaunimas pasisako

Clevelando šv. Kazimiero lituanistinėje mokykloje

AURELIJA BALASAITIENĖ

Artinantis šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos Clevelande sidabriniam jubiliejui, kurio iškilmes bus švenčiamos balandžio 3 dieną, mokyklos direktorės Vidos Bučmienės kvietimu pasinaudodama, a p s i lankiau mokykloje pokalbiui su jaunimu.

Mūsų šeštadieninių mokyklų mokiniai, kurie iš tikro yra mūsų jaunimo elitas, ugdantis būsimus mūsų visuomenininkus ir kultūros tęsėjus, yra savotiškai izoliuoti nuo plačiosios visuomenės. Vyresnieji sielojasi mokinių skaičiaus mažėjimu, nežiūrind to, kad šeimų prieauglis nemažėja. Pats jaunimas, augantis tarp dviejų pasaulių, sunkiai kovodamas su dvasinio ir kultūrinio dualizmo problemomis, slegiančiomis jų jaunus pečius, neranda progos pasidalinti su vyresniaisiais savo nuotakomis už mokyklos ribų. Kiekvienos gentkartės jaunimas auga skirtingoje atmosferoje, ir jų nusistatymą bei nuotakas sąlygoja esamo laiko dvasia. Mūsų daugelio gentkarčių sudaryta visuomenė yra išgyvenusi ilgą grandinę skirtingų istorinių gyvenimų sąlygų, kurios neišdildomai suformavo charakterius ir nusistatymus. Savo tarpe dar turime nepriklausomybės kovų savanorių, n e p r i k l a u s o m o s Lietuvos kūrėjų, n e p r i k l a u s o m o j e Lietuvoje augusių ir brenusių vidutinės kartos atstovų, karo meto pabėgėlių ir pagaliau — šių dienų mūsų tautos atžalų, augančių jau ne vien geografiniai, bet ir dvasiniai toli nuo mūsų mylimos Lietuvos.

Tėvai, kuriems dar brangus lietuviškos pareigos jausmas, savo vaikus šeštadieniais veža į lituanistinę mokyklą, jaunimo organizacijų susirinkimus ir suėigas, lietuviškas pamaldas, ir t.t. Kiti, paveikti materialinio gerio ar dvasinių aptingę, nerodo noro

savo jaunuosius įtraukti į mūsų visuomeninį gyvenimą, išlikę apatiški lietuviškam idealizmui, kuris reikalauja ir pastangų, ir laiko, ir tikro pasišventimo. Net ir tie, kurie savo vaikus atveža į lituanistinę mokyklą, ne visada domisi tos mokyklos dvasia, nuotakomis ar darbo išdava, apramindami savo sąžinę tuo, kad atliko lietuvišką pareigą, palikę vaikus keletą valandų mokytojų žiniai.

Atėjus į mokyklą, aplankius klases ir pasikalbėjus su mokiniiais draugiškoje atmosferoje, prabrėžiant, kad jų nuomonė yra svarbi, tenka stebėtis jų logiškais pasisakymais, ir, su mažomis išimtimis, tikru noru pateisinti savo buvimą mokykloje ir jos gyvenime aktyviai dalyvauti.

Direktorė Vida Bučmienė visų pirma pakvietė mane į savo pamoką dešimtoje skyriuje. Tai gražus būrelis 15-16 metų jaunimo, kuris, patyręs mano uždavinį perduoti jų nuomonę vyresniesiems straipsnio "Dirvoje" pagalba, savanoriškai kėlė rankas ir diskutavo mokyklos problemas. Galima buvo pajusti, kad kai kurie jų iš anksto mintyse dėstė žodžius, stengdamiesi sudaryti gerai skambančius, taisyklingus sakinius. Išdavoje pokalbis vyko dailia lietuvių kalba. Mano klausimai buvo trys: 1) Ar būtumėte šitoje mokykloje, jei nebūtumėte tėvų atvežti? 2) Jei esate savo noru, tai kodėl? 3) Ar dėtumėte pastangas pritraukti šios mokyklos nelankančius lietuvius draugus?

"Mane tėvai priverčia, bet jei ir nebūčiau verčiamas, atvažiuočiau savo noru", pirmasis pasisakė Darius Barzdukas, per mokyklos Vasario 16-osios minėjimą perskaitęs savo paties gerai išmąstytą kalbą. Nida Marcinkevičiūtė nori at-

važiuoti, nes čia turi progos pabendrauti su savo draugais. Ji bandytų nelankančius atvesti į mokyklą, jei būtų sudarytos sąlygos. Laima Vyšnionytė nori Dirvos skaitytojams pareikšti, kad ji jaučia norą išlaikyti lietuviybę ir ją perduoti savo vaikams.

Besikalbant, klasėje buvo entuziastinga nuotaika, nes kiekvienas pasijuto, kad jo nuomonės yra klausoma. Visa klasė pripažino tą faktą, kad kiekvienas turi po vieną ar net daugiau savo amžiaus draugų, nelankančių mokyklos.

Tolimesnis pokalbis vyko devintame skyriuje per mokytojos Dalios Staniškienės pamoką. Ir čia visi pripažino turį draugų, nelankančių mokyklos. Pastebėjau šitoje klasėje stiprų norą pareikšti savo nuomonę ir rodyti didesnę iniciatyvą. Linas Biliūnas turėtų daugiau noro lankyti mokyklą, jei joje būtų daugiau diskusijų ir informacijos kultūriniais klausimais. Jis siūlo, kad būtų sudaryta moksleivių taryba, kaip tai praktikuojama vietinėse mokyklose, kad moksleiviai turėtų daugiau progos pareikšti savo pageidavimus ir

nuomones. Rimas Balašaitis, pritardamas savo draugui, pabrėžė, kad mokiniai nori turėti didesnę balsą mokyklos parengimų ir minėjimų klausimais. "Mes turime savo idėjų ir norėtume turėti progos parodyti savo iniciatyvą ir savo projektus", sako jis. Jis taip pat pageidautų didesnio mokinių skaičiaus, kad "būtų daugiau lietuvių draugų". Vija Bubytė stebisi, kad kiti vaikai turėtų būti įkalbami lankyti lituanistinę mokyklą. "Mes visi turime žinoti apie savo kilmę", sako ji. Aukšė Bankaitytė nenorėtų bandyti savo draugų įkalbinti, nes tai turi būti daroma laisva valia. Darius Steponavičius bijo, kad jo įkalbėti draugai yra atsilikę savo žiniomis ir bijotų eiti į mokyklą, praleidę eilę metų ar jos visai nelenkė. Mokytojai pastebėjus, kad yra dainavimo ir tautinių šokių pamokos, jaunimas pareiškė, kad tais dalykais besidomintys galėtų eiti į Grandinėle ar į Čiurlionio ansamblį. Visi nusiskundė, kad nėra pasirinkimo, reikalaujant dalyvauti arba dainavimo, arba šokių pamokose. Tai turėtų būti laisvo pasirinkimo dalykas, neprievartaujantis tų, kurie tiems dalykams neturi palinkimo.

Visi pageidauja pamokų sujudinimo, didesnės iniciatyvos galimybių ir mokinių skaičiaus padidėjimo.

Likus kelioms minutėms laiko, aplankiau ir dainavimo klasę, kurioje iki penkto skyriaus dainavimo moko Mirga Bankaitytė. Deja, nesusidariau įspūdžio, kad toji klasė būtų prisidėjusi prie mokinių nuotakos pakėlimo ar būtų pagavusi jų dėmesį. Daina buvo liūdna, ištęsta ir visiškai nesiderino su vaikų amžiumi. Pamoka buvo praleista išdykaujant, besistumdant ar žiovaujant. Tautinių šokių klasei vadovauja Rūta Staniškytė, kuriai akordeonu talkininkauja Rimas Biliūnas, mikliai valdantis akordeoną. Man susidarė įspūdis, kad tautinių šokių kla-

sėje mokiniai dalyvauja savo noru ir pasiekia pakenčiamų rezultatų.

Pabuvus svečiuose pamokų metu, tenka padaryti išvadą, kad mūsų mokiniai daugumoje yra pareigingi, lietuviškai galvojantys ir savo mokyklą lankantys be ddelio pasipriešinimo. Iš kitos pusės, jie turi sveiką kritikos žodį ir pageidavimus, į kuriuos turėtų būti kreipiamas dėmesys. Savai me suprantama, kad mokykloje dirbą asmenys į ją ateina su geriausia valia. Tačiau taip pat reikia atsižvelgti į tai, kad ir šeštadieninė mokykla privalo eiti su laiku ir pajaušti jaunimą supančią aplinką, mokykloje nesudarant tokios atmosferos, kurioje jis jaustųsi izoliuojamas ar ignoruojamas. Visi be išimties yra galvojantys jauni žmonės, su savo nuomone ir pageidavimais, su iniciatyva ir gabumais, kuriems ir mūsų mokyklose turi būti duodama pasireikšti. "Duokite mums progos pasireikšti, o ne visada daryti tik tai, kas mokytojų liepiama", pastebėjo vienas devinto skyriaus mokinys, diskutuojant mokyklos rengiamus minėjimus.

Mūsų mokyklos turi ateitį, ir jos gali dar ilgus metus gyvuoti, jei nesustings senose vėžėse, lyginant dabartinį jaunimą su pereitų gentkarčių jaunimu. Net ir tuo klausimu, kaip pritraukti daugiau jaunimo į mūsų mokyklas, moksleiviai turi puikių idėjų. Galimas dalykas, kad tuo opiu reikalu tinkamai užverbavus jaunimą, galima būtų atsiekti to, kas nepavyksta mūsų vyresniesiems.

Pažvelkime į lituanistinių mokyklų vidų ir atminkime, kad turime reikalo ne su prievarta atvartais robotais, bet su gyvais, galvojančiais ir inteligentingais jaunais žmonėmis, kurie yra mūsų rytojaus viltis.

• PERKANT IR PARDUODANT NAMUS prašome kreiptis į ČIPKUS REALTY, 31715 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

Hamiltono dramos teatro aktoriai su rež. Elena Dauguvietyte-Kudabiene suvaidinę B. Pūkelevičiūtės komediją "Antroji Salomėja painiavose" kovo 20 d., Clevelande Draugo romano premijos šventėje, kurioje buvo pagerbta laureatė Birutė Pūkelevičiūtė. Aktorių sąstata dalyvavo ir akt. Vitalis Žukauskas iš New Yorko. J. Carlos nuotr.

'GRYBŲ KARAS' KAZIUKOMUGĖJE

Šį sekmadienį Clevelando Skautijos rengiamoje Kaziuko Mugėje, 3 val. p.p. bus suvaidinta s. P. Kalvaitienės 'Grybų karas'. Režisuoja v.s. Regina Nasvytienė.

Visi maloniai kviečiami atsilankyti.

• V.s. Ceslovas Kiliulis, Lietuviškosios Skautybės Fondo pirmininkas, šį savaitgalį lankėsi Clevelande ir susitiko su vietos vadovais.

LSF lėšų telkimo loterijos bilietų traukimas įvyks š.m. balandžio 4 d. Bilietų dar galima gauti pas LSF atstovą V. Bacevičių. Kviečiame jų išigyti, o mėginami savo laimę kartu paremsite ir lietuvių skautų veiklą.

PAVASARINIS BALIUS "DIRVAI" PAREMTI

Pavasariui išaušus ūkininkas dirvą purena, trešia ir naikina piktžolės kad iš dirvos gautų daugiau naudos nes dirva — žemė mus maitina, palaiko gyvybę.

Pirmieji, kurie Clevelando laikraščiui pavadinima "Dirva" pritaikė, buvo labai išradingi žmonės. Tai gilios prasmės laikraščio vardas. Toks laikraščio vardas mums primena, kad mes kaip tas ūkininkas "Dirvos" neapleistum ir laikytume ją geram stovyje.

Šiame laisvių krašte lai-

mingi esam turėdami savo laisvą spausdintą žodį laikraščius, knygas ir t.t. Ateities istorikai apie Lietuvių tautos kovą dėl savo laisvės daugiau remsis laisvos spaudos archyvais bet ne komunistinės spaudos kur nėra laisvo žodžio.

Mūsų spausdintam žodžiui turima privilegija neateina veltui. Spausdintas žodis brangiai kainuoja. Popieris, spaustuvės, redagavimas, administravimas, ekspedicija ir kt. Pašto išlaidos vis keliamos ir yra didelė našta laikraščiui. Vien tik iš prenumeratos mokesčio išsiversti mūtų neįmanoma. Taigi aukos palaiko "Dirvos" gyvybę. Už keletą metų "Dirva" švęs 70 metų jubiliejų. Tokį amžių ji pasiekė dėka pasišventusių savo rėmėjų. Tikėtina, kad ir toliau jos neapleis.

Pavasarinio Dirvos baltiaus rengėjai parinko patogų pavasario laiką — balandžio 17 dieną, šeštadienį, ir kviečia visuomenę gausiai paremti šį pavasario balių savo atsilankymu. Rengėjai numato turėti lo-

teriją iš įvairių fantų. Rėmėjus prašome paaukoti fantams dailės paveikslų, knygų, mezginių ir t.t. Baltiaus vaišės paruoš "GIN-TARAS".

Rengėjai ALT S-gos skyr.

• "Peoples and Cultures" organizacija, kuri rūpinasi Clevelando tautybių išreklamavimu, apsilankęs lietuvių kolonijoje. Šis turas įvyks sekmadienį, kovo 28 dieną. Jam vadovaus Dalia Orantaitė.

Turistai pamatys Lietuvių Kultūrinius Darželius, aplankys Lietuvių Namus, Dievo Motinos parapijos bažnyčią, "Patrijos" krautuvę, "Amber Studios", apsilankys "Grandinėlės" repeticijoje, ir Kaziuko mugėje. Dr. D. Tamulionytė pravės trumpą lietuvių kalbos pamoką ir supažindins svečius su lietuvių tautodaile. Lietuvių Namų šeimininkės paruos lietuvišką vakarienę.

Šio tūro tikslas yra supažindinti svetimtaučius su Clevelando lietuvių veikla ir jų kultūra.

Norintieji tūre dalyvauti, gali skambinti "Peoples and Cultures", 621-3749. Iš Public Square išvykstama autobusu 12 val. ir grįžtama 5:30 val. vak.

• Clevelando Tautinės Sąjungos skyriaus valdyba iš gautų pajamų Vasario 16-tosios parengimo proga paskyrė aukų: Lietuvos pasiuntinybės rūmų remontui — \$75.00, ALT S-gos Centro valdybai — \$50.00, Dirvai — \$25.00, Amerikos

Lietuvių Tarybai — \$25.00, "Draugų" premijos įteikti mo komitetui — \$10.00.

NAUJA PLOKŠTELĖ

Tenoras Leonas Baltrus su Rochesterio filharmonijos orkestro nariais išleido lietuviškų dainų ir arijų plokštelę. Kaina \$8.00. Galima gauti pas spaudos platinotoją Juozą Žilionį spaudos kioske, Dievo Motinos parapijoje, Cleveland, Ohio, telefonas 586-5275 arba tiesiog pas Leoną Baltrų tel.: (716) 266-4938.

CLEVELANDO PARENGIMAI

• KOVO 28 D. Kaziuko mugė.

• BALANDŽIO 3 D. — Šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos 25 metų sukakties minėjimas-koncertas.

• BALANDŽIO 4 D. LB Clevelando apyl. susirinkimas.

• BALANDŽIO 17 D. Pavasarinis Dirvai paremti balius Lietuvių namuose. Rengia ALT S-gos Clevelando skyrius.

• BALANDŽIO 18 D. Šv. Jurgio parapijos šventė ir pietūs, atsidėkojimai parapijiečiams už paramą. Rengia parapijos taryba.

• BALANDŽIO 24-25 — Rėginės šalpos savaitgalis Dievo Motinos parapijoje.

• BALANDŽIO 25 D. Balso metinis susirinkimas DMNP parapijos mažojoje salėje.

• BALANDŽIO 25 D. šv. Kazimiero lit. mokyklos mokinių pirmoji komunija.

• GEGUŽĖS 2 D., sekmadienį,

ni, 3 val. p.p. Grandinėlės koncertas CCC Main Campus teatre.

• GEGUŽĖS 1-2 D. Clevelando ateitininkų šventė. Šeštadienį koncertas, sekmadienį akademija

• GEGUŽĖS 8 D., šeštadienį, sportininkų vakaras-balius Slovėnų auditorijoje.

• GEGUŽĖS 8 ir 9 D.D. Šiaurės Amerikos Lietuvių sporto žaidynės. Rengia Žaibas.

• GEGUŽĖS 9 D. Partizano motinos minėjimas D. M. N. P. parapijos salėje. Rengia Birutietės.

• GEGUŽĖS 15-16 D.D. vakaronė visuomenei. Rengia Vyr. Skaucių Židinys.

• GEGUŽĖS 22-23 D. Lietuvių Rašytojų draugijos suvažiavimas Clevelande. Rengia Lietuvių Rašytojų draugija.

• BIRŽELIO 5 D. Kar. A. Juozapavičiaus šaulių kuopos parengimas.

• BIRŽELIO 6 D. — Šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos mokslo metų pabaigtuvės.

• BIRŽELIO 13 D. Birželio minėjimas. Ruošia AL Taryba.

• BIRŽELIO 19 D., šeštadienį, tradicinis Joninių laužas. Ruošia Clevelando skautininkai.

• BIRŽELIO 20 D. Maironio 50 m. mirties sukakties minėjimas šv. Jurgio parapijos salėje su menine programa. Rengia parapijos taryba.

• BIRŽELIO 20 D. Onos Mikulskienės kanklių muzikos studijos mokinių recitalis.

• LIEPOS 4 D. Clevelando ir apylinkių Amerikos Lietuvių Respublikonų klubo gegužinė p. Jokūbaitių sodyboje.

• LIEPOS 18 D. Žalgirio šaulių kuopos gegužinė.

• RUGPIŪČIO 29 D. gegužinė prie ežero. Rengia L.K. V.S. "Ramovė" Clevelando skyrius.

• RUGSĖJO 18 D. Abiturientų balius, Lietuvių Namuose. Rengia LB Ohio Apygarda.

• RUGSĖJO 25 D. Vasara palydint — Neringos skaučių tunto balius Lietuvių Namuose.

• SPALIO 2 D. Pabaltiečių vakaras. Ruošia Amerikos Lietuvių Taryba, Latvių Sąjunga ir Estų Taryba.

• SPALIO 9 D. Jaunųjų muzikų konkursas. Rengia JAV LB Kultūros Taryba.

• SPALIO 16 D. Ohio Lietuvių Gydytojų Draugijos metinis susirinkimas Clevelando Lietuvių Namų patalpose.

Joana Stankutė, drauge su seserimis Vida, Terese ir Dijana atliks meninę programą Dirvai paremti pavasariniam baliuje, kurį rengia ALT S-gos Clevelando skyrius š. m. balandžio 17 d. Lietuvių namuose. Vietas prie stalų jau galima užsisakyti šiais telefonais pas K. Karalį — 229-2419, V. Stuogį — 486-2387, A. Mackuvienę — 692-2031 ir Dirvoje — 431-6344.

AMBER STUDIOS, Inc.

505 East 185 Street,

CLEVELAND, Ohio 44119

Tel. (216) 531-3500

Foto ir paveikslų įrengimas. Originalūs paveikslai, grafika, drožiniai, gintaras, keramika ir... Gauta nauji grafikos darbai iš Vytauto Igno ir Giedrės Žumbakienės bei kitų menininkų.

Galerija atidaryta pirmadieniais ir penktadieniais nuo 12 iki 6 val. vak., antradieniais, ketvirtadieniais nuo 12 iki 9 val. vak. ir šeštadieniais nuo 10 iki 6 val. vak. Uždaryta trečiadieniais.

Rimas Laniauskas, prezidentas

Antanas Kalvaitis, viceprezidentas

DIRVA

VLIKO VALDYBOS POSĖDIS

Š. m. kovo 13 d. Washing-
tone įvyko VLIKo Vadybos

posėdis, kuriame pirminin-
kaujant Dr. K. Bobeliui,
naujoji valdyba, VLIKo Ta-
rybos š. m. vasario 20 d.

Brangiai motinai

A. A.

ONAI ŠIDLAUSKIENEI

mirus, Amerikos Lietuvių Tarybos pirminin-
kui dr. KAZIUI ŠIDLAUSKUI su šeima reišk-
kame gilią užuojautą ir kartu liūdime

Vyriausias Lietuvos
Išlaisvinimo Komitetas

A. A.

DIPL. INŽ. JONUI GAIŽUČIUI

mirus, nuoširdžią užuojautą reiškiamo žmo-
nai PAJAUTAI, dukrai DALIAI, sūnui RI-
MUI ir artimiesiems

Valerija ir Mečys Šimkai

A. A.

EDMUNDUI VAITKUI

mirus, jo žmonai IRENAI, buv. ALT S-gos
Philadelphijos skyriaus narei netekusios gy-
venimo palydovo, bei visiems artimiesiems
nuoširdžią užuojautą reiškia ir kartu lūdi —

S. ir P. Dideliai
G. ir A. Dilbai
A. ir V. Gruzdžiai
B. Impulėnienė
A. Jonys
I. ir V. Matoniai
H. Miseliauskas

A. + A.

EDMUNDUI VAITKUI-VAITKEVIČIUI

mirus, jo žmonai IRENAI bei kitiems giminėms
ir artimiesiems reiškiamo giliausią užuojautą

Marta ir Vytautas Aleksandras
R a č k a u s k a i

patvirtinta, pasiskirstė pa-
reigomis sekančiai:

Dr. Domas Krivickas —
pirmininko pavaduotojas;
Dr. Kostas Jurgėla — vice-
pirmininkas tarptautiniams
ir politiniams reikalams;
Dr. Elena Armanienė —
teisinė patarėja ir išdinin-
kė; Dr. Jonas A. Stiklorius
— sekretorius; Vytautas
Jokūbaitis — vicepirminin-
kas Tarporganizaciniams
reikalams; Dr. Jokūbas
Stukas — vicepirmininkas
spaudos ir informacijos rei-
kalams (anglų kalba); Ni-
jolė Vaitekūnienė — vice-
pirmininkė žmogaus teisių
reikalams; inž. Liūtas Gri-
nius — valdybos narys; Jo-
nas Daugėla — valdybos
narys.

Šiame posėdyje, be eina-
mųjų reikalų, daug dėmesio
buvo kreipiama į Europos
Parlamentą su kuriuo jau
yra užmegsti geri santy-
kiai. Madrido konferenciją
atidėjus į vėlyvą rudenį, nu-
tarta paruošti atitinkamą
dokumentaciją apie Sovietų
Sąjungos laužiamus Helsin-
kio susitarimo principus.
Taip pat nutarta sustiprin-
ti ir kur reikalinga išlygin-
ti tarporganizacinį bendra-
darbiavimą. Tartasi taipgi
spaudos ir informacijos bei
žmogaus teisių reikalais.
Posėdis užtruko 7 valandas.
(E)

• VI-ji Dainų šventė bus
1983 m. liepos 3 d., Chica-
goje, II-jo Pasaulio Lietu-
vių Dienų metu. Chorai ir
specialiai susidariusios dai-
nininkų grupės prašomos
skubiai, iki š. m. gegužės
mėn. 1 d. registruotis pas
Joaną Krutulienę, 7355 So.
Richmond, Chicago, Illinois
60629, tel. 312-476-2929.

• Petras ir Ona Laniai,
gyv. Asbury Park, N. J., at-
naujindami Dirvos prenu-
ratą, pridėjo auką 23 dol.
Ačiū.

• Inž. Algirdas Idika iš
Sao Paulo, Brazilijos, lan-
kosi Jungtinėse Amerikos
Valstijose ir yra pasiekia-
mas šiuo adresu: 912 Fair-
way Drive, Palatine, Ill.
60067. Tel.: (312) 991-9081.

DIRVOS RĖMEJAI

Atnaujindami prenu-
ratą ir kitomis progomis
Dirvai paremti aukojo:

B. Siliūnas, Chicago 8.00
V. Banevičius, Phila. 3.00
A. Idika, Springfield 3.00
J. Giedraitis, Northport .. 1.00
P. Žolynas, Chicago 8.00
A. Sajauskas, Baltimore 8.00
J. Končius, Washington .. 3.00
B. Zabiela, Australija .. 5.00
P. Pukys, Anglija 8.00
Kun. J. Žvirblis,
Grand Rapids 50.00
A. Kavaliūnienė, Chicago 5.00
M. Butkus, Mission Viejo 5.00
G. Stapulionis, Surfside .. 8.00
M. Linkus, Miami Beach 3.00
K. Švarcaitė,
Santa Monica 3.00
B. J. Čečkus,
Dearborn Hts. 10.00

Visiems aukotojams nuo-
širdžiai dėkojame.

PADEKA

Nuoširdžiai dėkoju Den-
verio "Rūtos" vadovei p. A.
Bulotienei ir jos šokėjams
už gražią ir įdomią progra-
mą atlikta Omahoje Vasa-
rio 16 d. šventės minėjime.

Jų nuoširdus bendradar-
biavimas mūsų kolonijoje
niekad nebus pamirštas. Ti-

kiuosi, kad "Rūtos" viene-
tas ir toliau taip gražiai re-
prezentuos mūsų tautą vi-
sur ir visokiomis progomis.
Mums yra pasididžiavimas
ir džiaugsmas "Rūtos" gra-
žiais laimėjimais. Ačiū!

Algimantas Antanėlis

Buves Omahos LB
pirmininkas

A. + A.

ALEKSANDRAI BAČELIENEI

Brazilijoj mirus, jos seseriai ONUTEI ŠIAU-
DIKIENEI reiškiamo nuoširdžią užuojautą

Vanda ir Vaclovas
M a ž e i k a i

A. A.

ALEKSANDRAI BAČELIENEI

amžinybėn iškeliavus, jos seserį mielą ONU-
TĘ ŠIAUDIKIENĘ ir jos artimuosius, giliai
liūdėdami, užjaučiame ir reiškiamo nuošir-
džią užuojautą

Valerija ir Mečys Šimkai
ir
Placida Balšaitis

A. A.

EMILIJAI STATKUVIENEI

mirus, jos vyrą KAZĮ, sūnų RIMANTĄ,
dukteris GRAŽINĄ ir VITĄ ir jų šeimas bei
gimines nuoširdžiai užjaučiame ir kartu su
jais liūdime

L. Adomkaitienė
A. J. Adomkevičiai
Z. Galdikienė
A. Lileikis
J. Škudzinskienė
J. Ulpienė

A. A.

EMILIJAI STRAGYTEI-STATKIENEI

mirus, jos seserį kuopos finansų sekretorę ELZ-
BIETĄ JODINSKIENĘ su šeima ir artimuosius
giliai užjaučiame ir kartu liūdime

SLA 352 kuopos nariai:

A. Norus,
B. & P. Januškaitė,
N. & M. Šnapščiai,
A. Radzevičius,
A. Vasiliauskas,
B. Burba,
A. Grinius,
V. Tamošiūnas